

Klimatutredningar Höganäs

Kompletteringar och uppdateringar 2021

Havsnivåer, vågor, erosion och grundvatten

Höganäs kommun

Rapport

november 2022

Denna rapport har tagits fram inom DHI:s ledningsystem
för kvalitet certifierat enligt ISO 9001 (kvalitetsledning) av Bureau Veritas

ISO 9001
Management System Certification

BUREAU VERITAS
Certification Denmark A/S

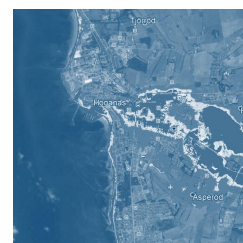

Klimatutredningar Höganäs

Kompletteringar och uppdateringar 2021

Havsnivåer, vågor, erosion och grundvatten

Framtagen för Höganäs kommun
Kontaktperson Karin Stenholm och Milma Danielsson

Översiktlig översvämningsanalys

Projektleddare	Charlotta Lövestedt
Kvalitetsansvarig	Martin Johnsson
Handläggare	Martin Johnsson, Cecilia Gustafsson
Projektnummer	12804813
Godkänd datum	2022-09-13
Version	2.4 – slutlig version
Klassificering	Öppen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ordlista	5
1 Sammanfattning	7
1.1 Slutsatser och rekommendationer	8
2 Inledning	10
2.1 Bakgrund och syfte	10
2.2 Sammanfattning tidigare utredningar	11
2.2.1 Klimat-PM Höganäs, 2012	11
2.2.2 Översiktlig klimatanalys för Höganäs kommun, 2013	11
2.2.3 Höganäs kustförvaltningsplan, 2017	13
2.3 Uppdaterade klimatscenarier och nya vägledningar	15
2.3.1 IPCC	15
2.3.2 Boverket	16
3 Metod	18
3.1 Stigande medelhavsnivå	18
3.2 Extrema vattennivåer	18
3.3 Vågeffekter	19
3.4 Erosionsuppskattning	21
3.5 Grundvattennivåer	21
4 Resultat – övergripande	23
4.1 Havsnivåer	23
4.1.1 Översvämningsytor, kartfigurer	27
4.2 Vågeffekter	30
5 Resultat	32
5.1 Stigande medelhavsnivå och extrema stormnivåer	32
5.1.1 Nuläge år 2020	33
5.1.2 Prognoser år 2050	34
5.1.3 Prognoser år 2100	35
5.1.4 Prognoser år 2200	36
5.2 Vågeffekter	37
5.3 Erosionsuppskattning	37
5.4 Grundvattennivåer	37
5.4.1 Prognoser år 2100	38
5.4.2 Prognoser år 2200	40
5.5 Hamnplan	42
5.6 Höganäs – sammanfattning	43
6 Diskussion och slutsatser	45
7 Rekommendationer till vidare utredningar	46
8 Referenser	47

FIGURER

Figur 1	Ungefärlig placering av planerad hotellbyggnad.....	10
Figur 2	Maximal översvämningsutbredning uppströms väg 112 längs Görslövsån i samband med ett framtida 100-års högvatten med varaktighet motsvarande adventsstormen den 27 november 2011. Observera att den maximala utbredningen och vattendjupet nedströms väg 112 inträffar vid en tidigare tidpunkt. (Från DHI, 2013).	12
Figur 3	Vegetationslinjeanalys 2008-2014, området vid Höganäs (från Sweco, 2017).	14
Figur 4	Beräknad global havsnivåhöjning (SLR) fram till år 2300 (<i>IPCC 2019</i>).....	15
Figur 5	Uppskattning av återkomstperioder för vattenstånd baserat på uppmätt vattenstånd från Viken mellan 1977 och 2020. Sannolikheten för att värdet ligger inom konfidensintervallet (streckad linje) är 95% och den heldragna linjen anger centralestimatet.	18
Figur 6	Förstoring av modellens batymetri (djup) och beräkningsnät i området.	19
Figur 7	Tidsserie av signifikant våghöjd utanför Höganäs kust på ca 20 m djup.	20
Figur 8	Vågros för signifikant våghöjd utanför Höganäs på ca. 20 m djup. Denna visar hur ofta (andel av tiden) vågorna kommer från en viss riktning. Våghöjden, i varje sektor, anges i en färgskala.	20
Figur 9	Den framtida medelvattennivån för IPCC scenario RCP2.6 för Höganäs kommun fram till år 2300. Den svarta linjen visar centralestimatet med övre (röda streck) och undre (gröna streck) konfidensintervall.	23
Figur 10	Den framtida medelvattennivån för IPCC scenario RCP8.5 för Höganäs kommun fram till år 2300. Den svarta linjen visar centralestimatet med övre (röda streck) och undre (gröna streck) konfidensintervall.	23
Figur 11	Bidragande komponenter till framtida möjlig vattenståndsökning i Höganäs med klimatscenario RCP2.6 i grunden. Ingående komponenter är medelvattenstånd (gult), 100-års högvatten (grönt) samt våguppstuvning (rött).	25
Figur 12	Bidragande komponenter till framtida möjlig vattenståndsökning i Höganäs med klimatscenario RCP8.5 i grunden. Ingående komponenter är medelvattenstånd (gult), 100-års högvatten (grönt) samt våguppstuvning (rött).	25
Figur 13	Varaktigheten för vattenstånd vid Viken visas för 2020 (baserat på SMHI's mätdata 1977-2020) samt motsvarande för framtida nivåer (scenario RCP8.5).	27
Figur 14	Översikt över områden som översvämmas i Höganäs och Jonstorp vid en storm med 100 års återkomsttid år 2100 för RCP2.6 och RCP8.5. Notera att även lågt liggande översvämningsytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren.	29
Figur 15	Våguppstuvning (blå heldragen och streckad linje) och våguppspolning (röd linje) för Höganäs för inkommande vågor med signifikant höjd 4m och period 8s.	31
Figur 16	Medelvattenstånd nuläge (2020) + 100-års högvatten. Notera att även lågt liggande översvämningsytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren.	33
Figur 17	Medelvattenstånd 2050 + 100-års högvatten för RCP2.6 och RCP8.5. Notera att även lågt liggande översvämningsytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren.	34
Figur 18	Medelvattenstånd 2100 + 100-års högvatten för RCP2.6 och RCP8.5. Notera att även lågt liggande översvämningsytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren.	35
Figur 19	Medelvattenstånd 2200 + 100-års högvatten för RCP2.6 och RCP8.5. Notera att även lågt liggande översvämningsytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren.	36
Figur 20	Framtida medelvattenyta i relation till markytan för scenario RCP2.6 år 2100.	38
Figur 21	Framtida medelvattenyta i relation till markytan för scenario RCP8.5 år 2100.	39
Figur 22	Framtida medelvattenyta i relation till markytan för scenario RCP2.6 år 2200.	40

Figur 23	Framtida medelvattenyta i relation till markytan för scenario RCP8.5 år 2200.	41
Figur 24	Höjdkurvor på och intill hamnplan i Höganäs. Den ungefärliga platsen för den planerade hotellbyggnaden har på ett markerats med en svart streckad rektangel.....	42

TABELLER

Tabell 1	Värden, relativt till RH2000, på globala havsnivåer från IPCC 2013 samt IPCC 2019. I IPCC 2013 fanns inte användbara scenarion längre än år 2100 presenterade.....	15
Tabell 2	Gränser för de olika grundvattensklassningarna i de olika scenarierna och tidshorisonterna som visas i resultatkartorna.	22
Tabell 3	De beräknade framtida medelvattennivåerna (RH2000) för RCP2.6 och RCP8.5, med hänsyn tagen till den lokala landhöjningen, i Höganäs kommun. Det övre och undre gräns för sannolika nivåer är också presenterade.	24
Tabell 4	Olika nivåer för återkomstperioder för högvattnet i Viken (nivåer relativt RH2000)	24
Tabell 5	Framtida återkomsttider baserat på RCP8.5 för Höganäs motsvarande dagens 10-, 25- och 50-årshändelser avseende havsvattenstånd. De framtida återkomsttiderna har markerats med röd bakgrundsfärg för att markera att osäkerheten blir större för prognoserna längre fram i tiden. ...	26
Tabell 6	Varaktighet för tre nivåer baserat på SMHI's uppmätta vattenstånd vid Viken, samt RCP8.5 för framtida nivåer. Röd bakgrundsfärg har använts för att markera att osäkerheten blir större för prognoserna längre fram i tiden.....	27
Tabell 7	Gränser för de olika översvämningsytorna i de olika scenarierna och tidshorisonterna som visas i resultatkartorna för Höganäs.	32

Ordlista

IPCC

IPCC - Intergovernmental Panel of Climate Change - är FN:s mellanstatliga klimatpanel som sammanställer det rådande vetenskapliga kunskapsläget kring klimatförändringar, konsekvenser, sårbarhet och möjliga lösningar.

RCP

"Representative Concentration Pathways (RCP) är scenarier över hur växthuseffekten kommer att förstärkas i framtiden. Det benämns strålningsdrivning och uttrycks som watt per kvadratmeter (W/m^2). RCP-scenarierna benämns med den nivå av strålningsdrivning som uppnås år 2100; 2,6, 4,5, 6,0 eller 8,5 W/m^2 ." (citrat från Vad är RCP? | SMHI)

RCP8.5 representerar fortsatt höga utsläpp av koldioxid, det värsta av de fyra scenarierna. Klimatavtal, teknikutveckling och politiska beslut om koldioxidutsläpp kan påverka vilket scenario som kommer vara mest likt verkligheten i framtiden.

RH2000

RH 2000 är Sveriges nationella höjdsystem sedan 2005 (Höjdsystem och vattenstånd | SMHI). När vattenståndet anges i RH 2000 beskrivs havsnivåns höjd relativt den fixa landpunkt som utgör nollnivån i systemet. Om havsnivån stiger över tid är havsnivåhöjningen snabbare än landhöjningen på den aktuella platsen. Medelvattenståndet uttryckt i RH 2000 förändras över tid. Medelvattenståndet uttryckt relativt medelvattenståndet är per definition alltid noll, detta referenssystem kallas RW efter engelskans Relative Water level. Ibland används enheten meter över havet (möh) när man beskriver en höjdnivå i RW. Vattenståndet i RW fluktuerar kring nollnivån. Vill du räkna om vattenstånd angivna i RH 2000 till värdet relativt medelvattenståndet (RW) gör du såhär: Ta vattenståndet (i RH 2000) minus värdet för årets beräknade medelvattenstånd (i RH2000). SMHI tar fram värdet för det beräknade medelvattenståndet (i RH2000) varje år vid respektive mätstation där havsvattenstånd observeras (Årets medelvattenstånd | SMHI).

Medelvattenstånd

Medelvattenståndet är medelvärdet av havsvattenytans nivå över en längre period. Medelvärdet förändras över lång tid och rör sig längs en trendlinje. SMHI beräknar varje år medelvattenståndet vid mätstationerna där havsvattenstånd observeras. Det beräknade medelvattenståndet publiceras varje år för respektive station (Årets medelvattenstånd | SMHI). Medelvattenståndet angivet i RW är dock alltid noll (se RH2000).

100-årshögvatten

Ett 100-årshögvatten är ett högvatten som har en statistisk återkomsttid på 100 år. Detta innebär att nivån uppnås eller överträffas i genomsnitt en gång per 100 år. Hur högt 100-årshögvattnet är varierar mellan olika platser, bland annat beroende på hur utsatt platsen är för stormar, vinduppstuvning och om platsen är exponerad mot öppet hav eller ligger mer skyddat innanför trånga sund.

Ett 100-årsregn har också en statistisk återkomsttid på 100 år, men avser en intensitet (hur mycket regn som faller under ett visst antal timmar).

Vinduppstuvning

Vinduppstuvning är en temporär höjning av vattenståndet då kraftiga pålandsvindar pressar vattnet mot kusten. Denna effekt blir signifikant i vikar. Ett exempel på en vik där vinduppstuvning är påtagligt är Skälderviken. Vid en öppen rak kustlinjen ger inte vinduppstuvningen någon signifikant nivåhöjning.

Våguppstuvning

Våguppstuvning orsakar en lokal höjning av vattenytan i grundområdet nära strandlinjen där vågorna bryter. Våguppstuvning kan, precis som vinduppstuvning, ge ytterligare förhöjning till ett högvatten vid storm, men denna kan även vara signifikant vid öppna kustlinjer och inte bara i vikar. Våguppstuvningen har både en medel- och en dynamisk komponent, se kapitel 4.2.

Våguppspolning, våguppsköljning

Våguppspolning och våguppsköljning är samma sak och beskriver de enskilda vågtopparnas bidrag till att höja vattennivån momentant då vågen kommer in över land, innan vågen faller tillbaka mot havet. När vattenlinjen rör sig upp och ner på en badstrand vid normalt väder är det våguppspolning man ser. Vid storm kan uppspolningen vara en säkerhetsrisk.

Vågöverspolning

Om en våg spolar upp på en strand och över en sanddyn med lägre marknivå bakom kallas detta för vågöverspolning. Samma term används om en våg spolar över vatten till insidan av en vågbrytare eller översvämningsskydd.

1 Sammanfattning

Syftet med föreliggande utredning är att uppdatera de tidigare gjorda utredningarna när det gäller klimatrelaterad påverkan med nya rön samt att göra en mer detaljerad studie av tätorterna Höganäs och Jonstorp. I Höganäs läggs extra fokus på hamnplan där en hotellbyggnad planeras. Utredningen för Jonstorp redovisas i separat rapport, se DHI (2021).

IPCC (2019) har publicerat nya beräknade havsnivåer till följd av klimatförändringar och även förlängt sina tidigare prognoser från 2100 till 2300.

Boverket har kommit ut med två vägledningar som kan sammanfattas enligt nedan (Boverket, 2018 och 2019):

- Kommunen behöver själv avgöra hur stora översvämningsrisker området tål med hänsyn till hur känslig och kritisk verksamhet/infrastruktur som planeras i området
- Kommunen behöver själv avgöra med vilken återkomsttid och hur långt in i framtiden som riskerna ska beräknas utifrån platsens och bebyggelsens förutsättningar.
- Boverket rekommenderar att beräkningarna baseras på RCP8.5 för att ta hänsyn till klimatprognosernas osäkerheter.
- Boverket bedömer att framtida skyddsåtgärder bör kunna utgöra en grund för bebyggelse om kommunen kan visa att det är mycket sannolikt att skyddet kommer att genomföras (hur stort behovet av skydd är i området, rådighet, politiska ställningstaganden, inkludering i översiktsplanen till exempel)
- Det finns inte tillräckligt med kunskap kring kusterosion och metoder för att beräkna denna i ett framtida klimat för att kunna ge några rekommendationer utan Boverket konstaterar att det är svårt för kommuner och länsstyrelser att avgöra om området riskerar att påverkas av erosion.

Nedan följer sammanfattningar för resultaten av följande utredning för Höganäs.

Det är sannolikt att den stigande medelvattenytan i sig inte skapar någon permanent översvämningsproblematik inom de närmaste 200 åren i Höganäs tätort, även vid det värsta scenariot.

Däremot, kan den stigande medelvattenytan göra att större områden får problem med höga grundvattennivåer. Detta då grundvattnet förväntas ligga högre än dräneringsdjupet i ungefär halva tätorten där den ligger idag, för RCP8.5 år 2200. År 2100 är det endast mindre områden som har höga grundvattennivåer varav i princip samtliga inte har någon direkt kontakt med havet för RCP8.5. För RCP2.6 förväntas inga grundvattenproblem till följd av höga medelhavsnivåer, vare sig år 2100 eller år 2200, i nuvarande Höganäs tätort.

Ett högvatten med 100-års återkomsttid idag, förväntas inte ge några betydande översvämningsytor i Höganäs tätort. När det gäller stormöversvämningsytor ger inte scenariot RCP2.6 några större översvämningsytor i framtidsscenarierna, även år 2200 är de översvämmade områdena begränsade till samma områden som nämns ovan kunna påverkas av en 100-års storm idag om man även tar hänsyn till vågeffekter.

År 2100 ger även 100-årsstormen vid RCP8.5 marginella översvämningsytor närmast havet enligt ovan. När det gäller år 2200 ser det betydligt allvarigare ut vid motsvarande scenario. Dock uppstår då de största översvämningsområdena i öster till följd av kopplingen till Jonstorp och Görslövsåns lågt liggande omnejder. Några ytterligare kvarter närmast havet riskerar också att översvämmas från väster i en sådan storm. Notera att det tar tid för översvämnningen att nå långt in på land och tidsfördröjningen kan göra att vattnet inte når så långt in som beräknats genom att bara analysera höjdkurvorna.

En viktig höjdrygg är den som går längs Köpmansgatan. Där är lägsta punkten ca 4,6 m. Skulle havsnivån vid en storm nå så långt skulle även de östra delarna bli översvämmade från väster och därmed skulle det inte krävas en lika långvarig storm för att stora delar av Höganäs tätort skulle bli översvämmade. Med de prognoser vi har att förlita oss på i dagsläget skulle det dock vara en relativt stor marginal upp till den nivån, även för RCP8.5 år 2200. Det kan dock inte helt uteslutas att detta skulle kunna hända inom de närmaste 200 åren, med tanke på de osäkra prognoserna för stigande hav och framtida världspolitik, även om det är mycket osannolikt.

Hamnens pirar skyddar väl för de kraftfullaste vågorna och det finns inte någon risk för översvämning på grund av vågöverspolning då det inte finns några trösklar som kan spolas över.

När det gäller erosion, är det mycket svårt att kvantifiera hur stor påverkan stigande hav har på strandlinjens tillbakadragande. Detta är dock en risk som måste räknas in i framtida kustskydd, så att områden som är översvämningsdrabbade även skyddas mot erosion.

Den planerade hotellbyggnaden på hamnplan ligger i nivåer som skulle kunna drabbas av en 100-års storm redan idag.

1.1 Slutsatser och rekommendationer

Det är viktigt att vara medveten om de osäkerheter som finns när det gäller klimatrelaterade prognoser. Men lika viktigt är det att vara medveten om de parametrar som inte är osäkra – topografin är uppmätt och säker och lågt liggande områden är alltid utsatta för översvämningsrisker medan högre områden ligger bättre till. Således har Höganäs bara ett mycket litet område som riskerar att översvämmas direkt från havet.

Vi bedömer utifrån beräkningarna i denna utredning och tillgängliga prognoser att de största översvämningsriskerna på längre sikt är i Höganäs tätort östra delar då vattnet kommer in från öster. Kan man via någon redan idag upphöjd vägbank stoppa översvämningsrisken från öster vore detta lämpligt.

Skydd mot översvämning för havet i Höganäs tätort kan exempelvis uppföras vid hamnen och ansluta till lämpliga höjdkurvor väster och öster om hamnen.

När det gäller erosion är osäkerheterna i prognoserna mycket stora, där kan man bara vara medveten om problematiken och se till att de kuster där man vill förhindra att strandlinjen förflyttar sig inåt land är skyddade. Detta gäller såklart bara om det finns ett erosionsproblem på sträckan.

Det är också viktigt att poängtera att även om det är många osäkerheter i hur stora konsekvenser det blir av klimatförändringarna så är processen långsam. Är man medveten och har genomförbara planer kan man se till att skydden anläggs i god tid och inte görs onödigt höga i förtid.

Som nämnts i resultaten bedöms inte våguppspolning vara något större problem så som kustlinjen ser ut idag i Höganäs. Om det däremot byggs vallar eller murar som skydd för översvämning ska man vara medveten om att överspolning kan ske och hamna bakom skyddet om dessa inte dimensioneras och utformas på ett genomtänkt sätt. Översvämningskydd mot havet måste alltid också integreras med ett helhetstänk kring vattnet i staden så att man inte förvärrar problem vid exempelvis skyfall.

Det blir markant stora skillnader mellan RCP2.6 och RCP8.5, det är därför av mycket stor vikt att följa den närmaste tidens politiska beslut och teknikutveckling som kommer vara avgörande för världens kustsamhällen flera hundra år framåt i tiden.

För att det ska vara lämpligt att bygga en ny byggnad på hamnplan i Höganäs bör ett genomtänkt översvämningsskydd också planeras. Detta kan med fördel anläggas så att det även skyddar den bakomliggande bebyggelsen som ligger lågt genom att förbinda det med högre höjder öster och väster om hamnen.

Det rekommenderas att kommunen utreder hur en översvämning från öster kan stoppas från att nå Höganäs östra delar.

För att beräkna erforderlig höjd på översvämningsskydd rekommenderas att en lokal vågmodell och detaljerad våguppspolningsmodell tas fram.

Vidare rekommenderas att observera kustlinjens förändring på längre sikt för att i god tid kunna agera på eventuell problematisk erosion.

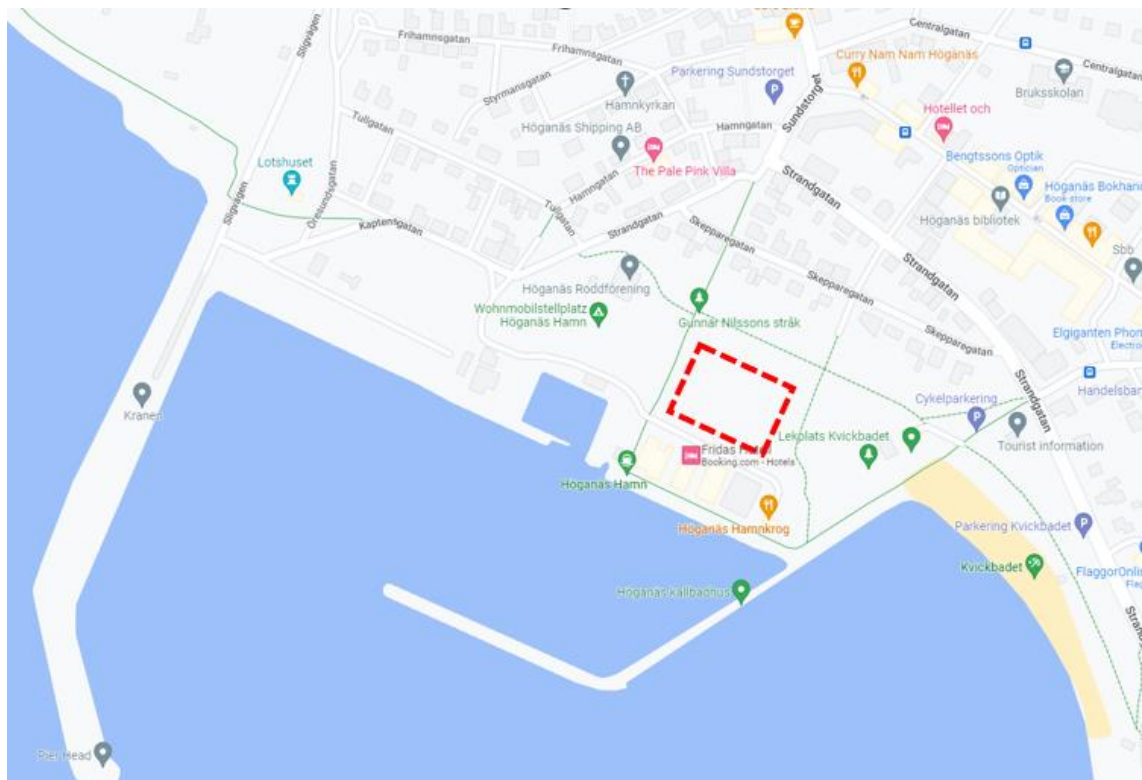
2 Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

Höganäs kommun har tidigare utrett klimatrelaterade effekter avseende stigande hav, erosion och höga grundvatten översiktligt för hela kommunen i flera utredningar (Höganäs kommun, 2011; DHI, 2013; Sweco, 2017). Kommunen planerar nu för att möjliggöra för byggnation på relativt lågt liggande områden i hamnen, se Figur 1. Därmed har ett behov av en mer detaljerad utredning kring detta område uppstått. Vidare har nya prognoser och rekommendationer när det gäller stigande hav presenteras sedan de tidigare utredningarna färdigställs och kommunen önskar därmed även att uppdatera befintligt material enligt dessa (IPCC, 2019; Boverket, 2018; Boverket, 2019) för tätorterna Höganäs och Jonstorp.

Den detaljerade utredningen i Höganäs syftar till att utgöra ett planeringsunderlag för kustskydd i området, men även kunna nyttiggöras inom andra projekt inom Höganäs kommuns verksamhet.

Motsvarande utredning har gjorts för Jonstorp och redovisas i separat rapport, se DHI (2021).

Figur 1 Ungefärlig placering av planerad hotellbyggnad.

Kommunen önskar ta fram underlag både för klimatscenario RCP2.6 och scenario RCP8.5. Underlagen ska omfatta stigande hav (medelnivå), extrema nivåer i havet, våguppspolning, erosion och grundvatten.

När det gäller bakgrundsfakta om till exempel klimatmodeller, vind, vattenstånd och vågor, geologi och olika kusttyper, hänvisas till tidigare gjorda utredningar. Endast nya rön och uppdateringar redovisas i denna utredning.

2.2 Sammanfattning tidigare utredningar

2.2.1 Klimat-PM Höganäs, 2012

Kommunen tog under 2012 fram ett översiktligt Klimat-PM som omfattar stigande havsnivåer och erosion i kommunen.

Sammanfattningsvis konstateras i Klimat-PM att Höganäs kommer att påverkas av klimatförändringen på många olika sätt, framförallt genom mer vatten och ett varmare klimat. Klimatförändringen förväntas leda till mer regn, mer omfattande erosion samt stigande havs- och grundvattennivåer. I dokumentet förutsätts att havsnivån förväntas stiga upp till en meter de kommande 100 åren.

Man utgår också från att ett högvatten med 100 års återkomsttid adderar 167 cm till högvattnet. Till det kommer vinduppstuvning, våguppstuvning och våghöjder på sammanlagt 80 cm i extrema fall. De senare är dock mycket osäkra och bör endast ses som uppskattningar.

En höjd medelvattennivå bedömdes i Klimat-PM Höganäs inte vara något omfattande problem för kommunen, utan problem bedöms komma att uppstå vid extrema händelser när vattenståndet kortvarigt är högt.

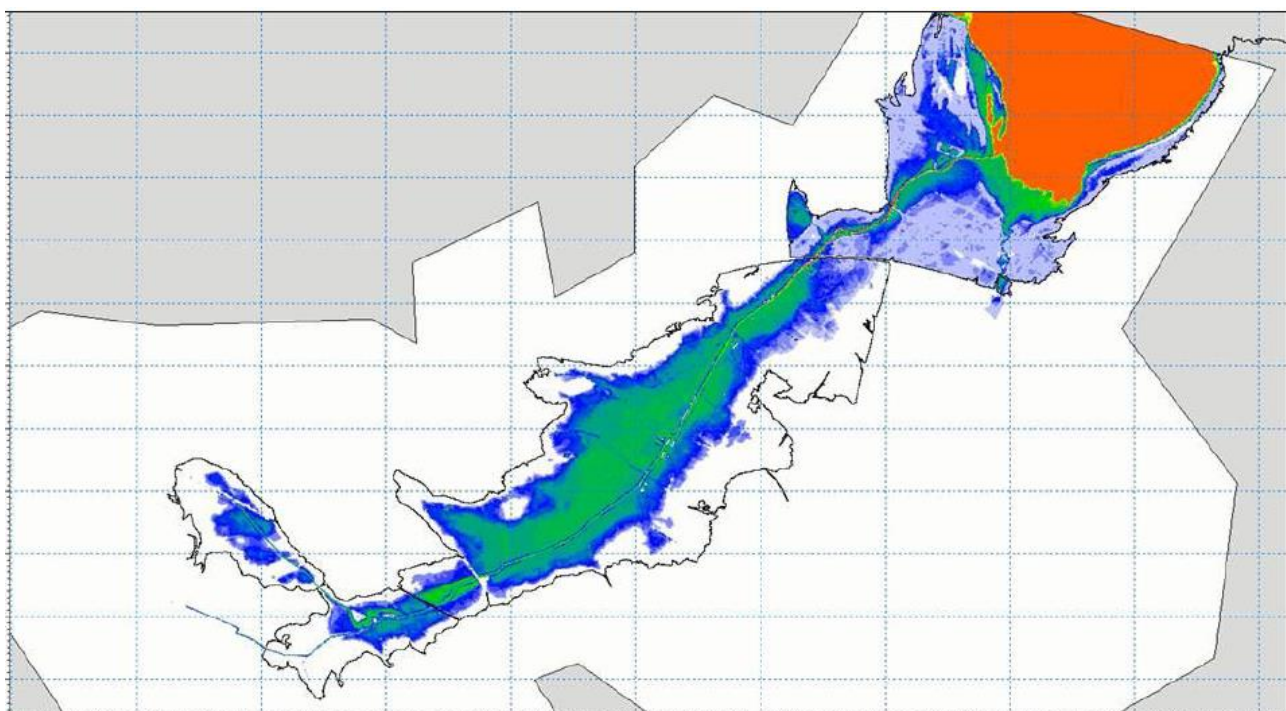
I dokumentet listas ett antal särskilt riskutsatta områden eller samhällsfunktioner, som riskerar att drabbas i samband med högvattensituationer. Bland dessa nämns Görslövsån med biflöden, bebyggelse och infrastruktur i östra Höganäs samt områden omkring Jonstorp och Farhult. I Höganäs tätort ligger skolor, vårdboenden, reningsverk, industrier samt offentliga och privata verksamheter inom områden som hotas av översvämning.

2.2.2 Översiktlig klimatanalys för Höganäs kommun, 2013

DHI tog 2013, för kommunens räkning, fram en mer omfattande men ändå översiktlig analys för hela Höganäs kommun avseende stigande hav, erosion, extrema regn och höga grundvattennivåer.

Resultaten från studien ger ett översiktligt underlag för vilka områden som bör undvikas vid nyexploatering och vilka som kräver en mer detaljerad studie av översvämningsriskerna. Resultaten ger även en bild av vilka områden i befintlig bebyggelse som löper risk att översvämmas idag och i framtiden.

I rapporten förutsätts att havsnivån förväntas stiga med 1 m till år 2100, vilket då det kompenseras för den landhöjning som sker i Höganäs resulterar i en havsnivåhöjning med 85 cm relativt dagens nivåer. Om denna ökning läggs till dagens extremnivåer fås att framtida vattenstånd med 10 – 100 års återkomsttid varierar mellan 237 och 271 cm. I rapporten redovisas resultat från en dynamisk simulering av översvämningsförloppet som visar att ju längre in på land man kommer, desto mindre blir översvämningen. Detta för att vattnet inte hinner ta sig så långt på grund av friktion. Skillnaden mellan översvämningsnivån (svart linje) och översvämmad yta med dynamiken inräknad visas i Figur 2.

Figur 2 Maximal översvämningsutbredning uppströms väg 112 längs Görslövsån i samband med ett framtida 100-års högvatten med varaktighet motsvarande adventsstormen den 27 november 2011. Observera att den maximala utbredningen och vattendjupet nedströms väg 112 inträffar vid en tidigare tidpunkt. (Från DHI, 2013).

Samtliga kommunens hamnområden och bebyggelse i Viken, Höganäs och Jonstorp ligger under framtida 100-årsnivå.

Den förhärskande sedimenttransportriktningen är sydgående längs den västra kusten (Öresundskusten) och östgående längs den norra delen av kusten (Skäldervikskusten).

I rapporten konstateras att det är sandiga partier längs kommunens kust som kommer att vara mest utsatta för framtida förändringar. Längs dessa avsnitt kommer erosion att uppstå som en följd av medelvattennivåhöjningen i havet. Enligt Bruuns formel och uppskattningen om ett förhållande på 1/100 mellan medelvattennivåhöjning och strandlinjeförflyttning uppskattas att strandlinjen kan komma att förflyttas så mycket som 85 m inåt land längs sandiga kuststräckor, baserat på en medelvattennivåhöjning på 85 cm till år 2100.

Eftersom flera av de erosionsutsatta sträckorna längs Höganäs kust redan idag är försedda med kustskydd, främst i form av stenskoningar, kommer det i första hand att vara nya områden som kommer att drabbas i framtiden. Den erosion som förväntas ske till följd av en medelvattennivåhöjning kommer att ske gradvis i takt med att havet stiger. Dock kan kraftig erosion uppstå stötvis i samband med kraftiga stormar.

Rapportförfattarna konstaterar att de idag existerande strandskydden kommer att behöva förstärkas som en följd av ökad belastning.

En strandlinjeanalys togs fram under utredningen baserat på en karta från 1917 samt flygfoton från 1940 respektive 2010. Denna pekar ut i stort sett hela området vid Höganäs tätort som oförändrat i erosionshänseende. Ett mindre område precis norr om utfyllnaden väster om hamnen, vid Långörsrevet, pekas ut som påbyggnadsområde, vilket kan förklaras av att revet fungerar som en hövd och fångar upp sand som rör sig i en förhärskande sydgående riktning

I rapporten har områdena kring Jonstorp och Nyhamnsläge pekats ut som mest utsatta, där erosionsskador finns redan idag. Sammanfattningsvis kommer de platser som idag har problem med erosion att få fler problem i framtiden, om det inte byggs nya skydd och befintliga skydd kompletteras.

En avgränsning i grundvattenanalyserna är att stigande medelhavsnivåer inte tas hänsyn till. Analysen antar att bebyggelse i tätort har en fungerande dränering som håller grundvattennivån på ett avstånd av 1,5 m från markytan.

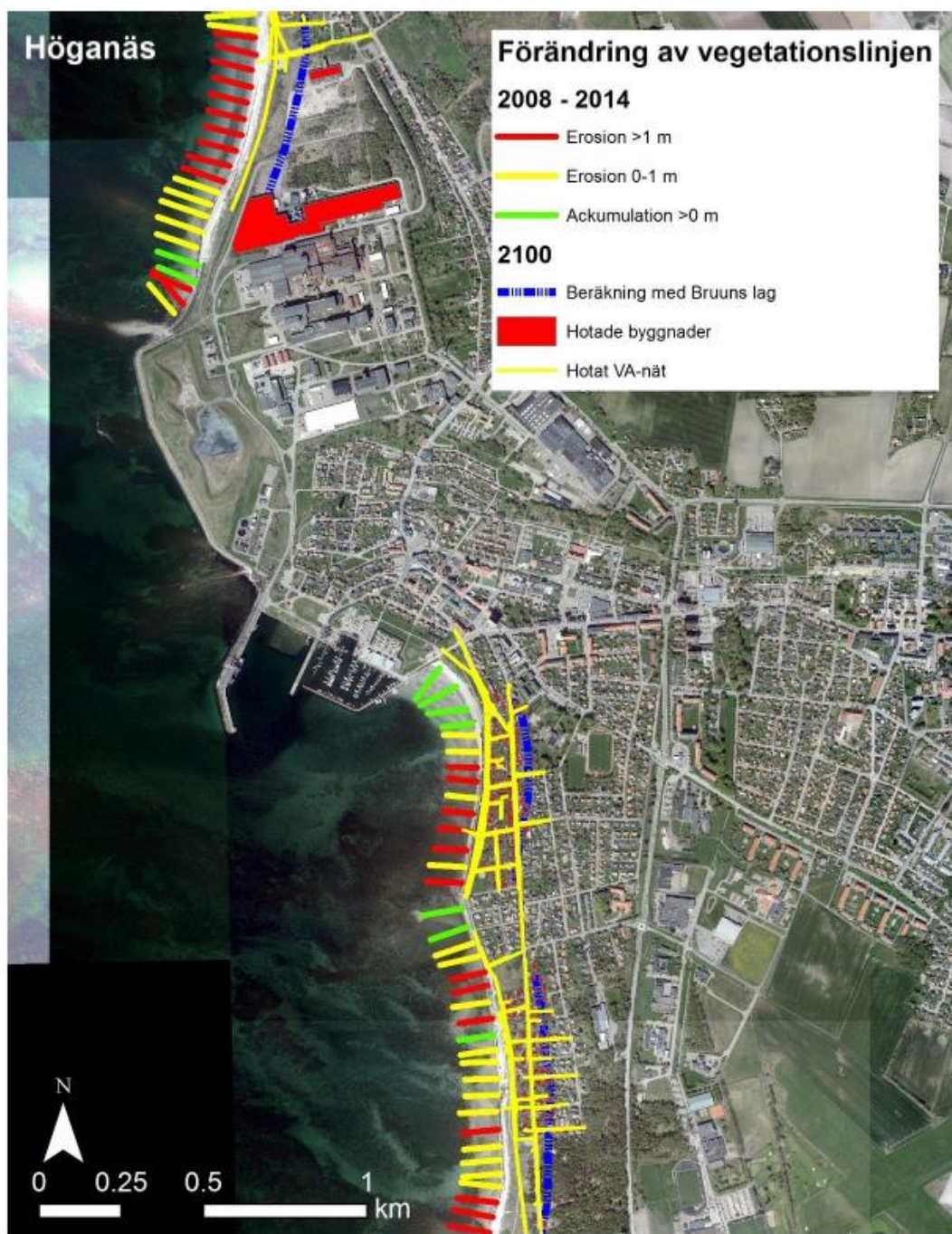
2.2.3 Höganäs kustförvaltningsplan, 2017

Under 2017 tog Sweco fram ett förslag till Kustförvaltningsplan för hela Höganäs kommun, vilken baserade sig på de två tidigare nämnda utredningarna samt nya analyser och beräkningar. I rapporten beskrivs också skillnaden mellan olika typer av hot såsom en höjd medelvattenyta, tillfälligt höga stormnivåer, vågor och erosion. Vidare presenteras olika typer av åtgärder och dess för- och nackdelar samt lämpliga användningsområden.

Kustförvaltningsplanen innehåller en kompletterande strandlinjeanalys baserad på vegetationslinjens förflyttning på flygfoton från 2008 och 2014. Denna visar en delvis annorlunda bild än strandlinjeanalysen utförd 2013, med viss erosion söder såväl som norr om Höganäs hamn (Figur 3).

En beräkning av strandlinjens tillbakadragning vid stigande havsmedelnivå gjordes med Bruuns formel och visas i samma karta som strandlinjeanalysen (Figur 3). Sträckor som vid beräkningarna redan hade erosionsskydd utelämnades. Beräkningarna visar att cirka 60 fastigheter är hotade av erosion till år 2100 längs Lerbergsvägen söder om Kustvägen. Norr om skyddet längs Kustvägen är cirka 80 fastigheter i samma situation. Inom samma områden hotas följaktligen även gator, VA-nät, elnät och annan infrastruktur. Dessutom hotas yttre delarna av ett par byggnader inom Höganäs AB:s område.

Det bör dock noteras att beräkningarna med Bruuns formel är mycket osäkra, liksom den tidigare använda tumregeln att en meters medelhavsnivåstigning resulterar i 100 m förskjutning av strandlinjen på grund av erosion.

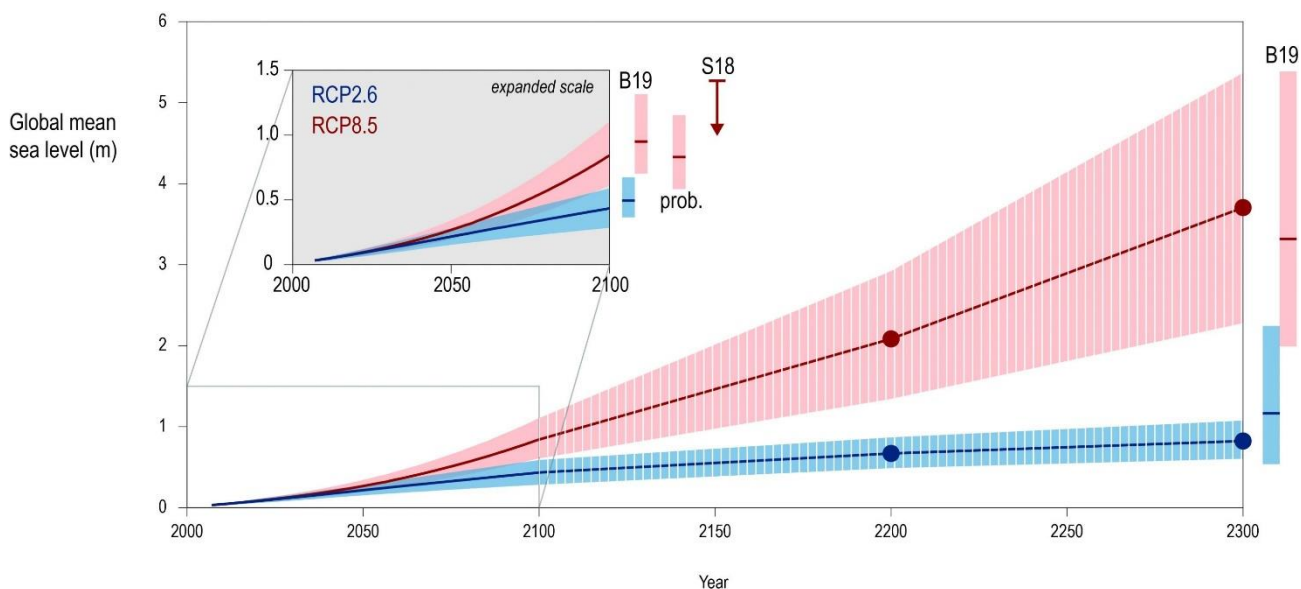

Figur 3 Vegetationslinjeanalys 2008-2014, området vid Höganäs (från Sweco, 2017).

2.3 Uppdaterade klimatscenarier och nya vägledningar

2.3.1 IPCC

Uppdaterade scenarion från IPCC 2019 gäller framför allt för framtida globala havsnivåer från år 2050 fram till 2100. Ett nytt tillägg med beräkningar från 2100 till 2300 är även presenterat. Detta kan ses illustrerat i Figur 4. Scenarierna RCP2.6 samt RCP8.5 redovisas i figuren. Dessa baseras på olika samhällsutveckling i världen både vad gäller politiska beslut och teknikutveckling. Det finns fler scenarier mellan dessa. Notera att scenarierna är relativt lika fram till år 2100, men att det blir större skillnad ju längre in i framtiden prognosen gäller. RCP8.5 ger också ett betydligt större osäkerhetsspann än RCP2.6.

Figur 4 Beräknad global havsnivåhöjning (SLR) fram till år 2300 (IPCC 2019).

De gamla (IPCC, 2013) och nya värdena presenteras i Tabell 1 nedan, för de år som redovisats i tidigare utredningar samt tillägget 2200 i föreliggande utredning. De nya prognoserna är något högre än de tidigare, framför allt på grund av att man förbättrat prediktionerna för avsmältning av landis och glaciärer.

Tabell 1 Värden, relativt till RH2000, på globala havsnivåer från IPCC 2013 samt IPCC 2019. I IPCC 2013 fanns inte användbara scenarion längre än år 2100 presenterade.

År	RCP2.6 [m] 2013	RCP2.6 [m] 2019	RCP8.5 [m] 2013	RCP8.5 [m] 2019
2020	0,08	0,08	0,08	0,08
2050	0,22	0,24	0,25	0,32
2100	0,44	0,44	0,74	0,84
2200	-	0,65	-	2,06

2.3.2 Boverket

Boverket har under de senare åren tagit fram två för uppdraget relevanta tillsynsvägledningar:

- Tillsynsvägledning avseende översvämningsrisker, (Rapport 2018:8)
- Tillsynsvägledning avseende risken för skred och erosion (Rapport 2019:9)

Syftet med *Tillsynsvägledning avseende översvämningsrisker* (2018) är att skapa förutsättningarna för att ny bebyggelse blir långsiktigt hållbar och att länsstyrelsernas tillsyn blir samordnad och förutsebar.

Vägledningen baseras på plan- och bygglagen (PBL), som ställer krav på att bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till jord, berg och vattenförhållanden och med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Rapporten inleds med att poängtera att vatten har idag "en svårslagen attraktionskraft när vi väljer boendemiljö och det finns ett högt tryck på att utveckla boende och stadsmiljöer i vattennära lägen. Ur ett översvämningsperspektiv är detta inte alltid optimalt.". Boverket skriver också att "många platser som är lämpliga för bebyggelse under dagens förhållande kan antas bli olämpliga i framtiden med hänsyn till risken för översvämning. De stora osäkerheterna i hur snabbt klimatet förändras, och hur omfattande effekter ett förändrat klimat för med sig, innebär besvärliga utmaningar för den fysiska planeringen."

Boverket förtydligar också från PBL: "Det är risken för översvämning som enligt PBL ska bedömas. I det ligger att sammanväga både sannolikheten för översvämning och konsekvensen av översvämningen. I vissa fall kan det vara motiverat att acceptera en högre sannolikhet för översvämning, under förutsättning att konsekvenserna bedöms kunna hanteras på ett godtagbart sätt." Boverket kommenterar därför att det bör finnas en flexibilitet och möjlighet till platsspecifik bedömning.

Boverket bedömer att "det i många planer är rimligt att vid en bedömning av översvämningsrisken initialt utgå från förväntad havsnivåhöjning vid ett utsläppsscenario motsvarande RCP8.5" för att hantera osäkerheterna i klimatprognoserna. Boverket hänvisar till en visningstjänst hos SMHI för högsta havsnivån vid extrema händelser, denna finns dock inte. SMHI bekräftar även på e-mail (2021-05-03) att någon sådan visningstjänst inte finns, att det är komplicerade frågor och att de under året ska jobba med en förstudie tillsammans med MSB och Boverket för att komma vidare med prognoser kring "högsta havsnivån".

För att kunna bebygga områden som ligger i områden med allt för stor översvämningsrisk krävs framtida skyddsåtgärder. I vissa fall är det lämpligare att skyddsåtgärderna anläggs som storskaliga skydd utanför planområdet. Boverket skriver "Att anlägga denna typ av storskaliga skydd kräver ofta lång tid av planering och projektering, och olika tillståndprocesser kan vara utdragna. I vissa fall behövs inte skydden förrän havet når nivåer som förväntas inträffa om 50-60 år. Att anlägga och förvalta skydden redan idag kan därför anses vara ineffektivt resursutnyttjande."

Boverket fortsätter också angående skyddsåtgärder: "Så som PBL är skriven, och utifrån förarbetena till lagen, är det idag svårt, kanske omöjligt, att reglera och ha planbestämmelser som medger ett adaptivt förhållningssätt. Bland annat för att planens genomförandetid ofta utgått innan skydden behöver byggas och för att det är svårt att visa att skydden verkligen kommer att genomföras när de väl behövs. När länsstyrelsen bedömer risken för översvämning i planen måste det i princip vara säkerställt att skydden kommer att vara på plats när de behövs."

Boverket gör bedömningen att det "i vissa fall kan gå att beakta framtida skyddsåtgärder vid länsstyrelsens bedömning av översvämningsrisker i detaljplan".

Boverkets slutliga tillsynsvägledning gällande framtida skyddsåtgärder lyder "Om framtida skyddsåtgärder utanför planområdet krävs för att en bebyggelse ska anses lämplig måste det ställas mycket höga krav på kommunen att visa att skydden kommer att uppföras. Det krävs

således att kommunen utreder och kan visa att skydden är genomförbara ur tekniskt, ekonomiskt och juridiskt perspektiv. För att bedöma översvämningsrisken vid tillsynen måste länsstyrelsen i dessa fall bedöma hur sannolikt det är att skydden verkligen kommer att uppföras i framtiden. Aspekter som kan påverka hur sannolikt det är att skydden kommer att uppföras kan exempelvis vara att kommunen själv äger stora värden i området som är beroende av skydd eller att det i området redan idag finns stora allmänna värden som är beroende av skydd. Att kommunen har rådighet över marken för de framtida skydden och att det finns tydliga politiska ställningstaganden från kommunfullmäktige kan också vara viktiga aspekter att beakta för att bedöma att skydden med stor sannolikhet kommer att uppföras. Avsikten att uppföra skydden bör komma till uttryck i kommunens översiktsplan vilket ger stöd för att frågan kommer att hanteras fortsättningsvis i PBL-processen”.

Från Boverkets *Tillsynsvägledning avseende risken för skred och erosion* (2019) finns tyvärr inte mycket rekommendationer kring erosion från havet. Boverket konstaterar att det fortfarande saknas mycket kunskap och metodik för att på ett standardiserat sätt kunna beakta de ändrade förutsättningar som ett förändrat klimat kan förväntas medföra.

Boverket skriver: *”Geotekniska säkerhetsfrågor kopplade till kusterosion har historiskt inte uppmärksammats på samma sätt som stabilitetsfrågor i övrigt. I dagsläget saknas vägledning eller rekommendationer kring metoder, omfattning och arbetsgång för utredningar av hur mycket strandlinjen kan förskjutats in mot land till följd av global havsnivåhöjning och stigande medelvattenstånd. Det är därför väldigt svårt både för kommuner och länsstyrelser att avgöra om ett planområde lokaliserat i anslutning till en erosionskänslig kust framöver riskerar att påverkas av erosion.”*

Kortfattat innebär de två vägledningarna från Boverket:

- Kommunen behöver själv avgöra hur stora översvämningsrisker området tål med hänsyn till hur känslig och kritisk verksamhet/infrastruktur som planeras i området
- Kommunen behöver själv avgöra med vilken återkomsttid och hur långt in i framtiden som riskerna ska beräknas utifrån platsens och bebyggelsens förutsättningar.
- Boverket rekommenderar att beräkningarna baseras på RCP8.5 för att ta hänsyn till klimatprognosernas osäkerheter.
- Boverket bedömer att framtida skyddsåtgärder bör kunna utgöra en grund för bebyggelse om kommunen kan visa att det är mycket sannolikt att skyddet kommer att genomföras (hur stort behovet av skydd är i området, rådighet, politiska ställningstaganden, inkludering i översiktsplanen till exempel)
- Det finns inte tillräckligt med kunskap kring kusterosion och metoder för att beräkna denna i ett framtida klimat för att kunna ge några rekommendationer utan Boverket konstaterar att det är svårt för kommuner och länsstyrelser att avgöra om området riskerar att påverkas av erosion.

3 Metod

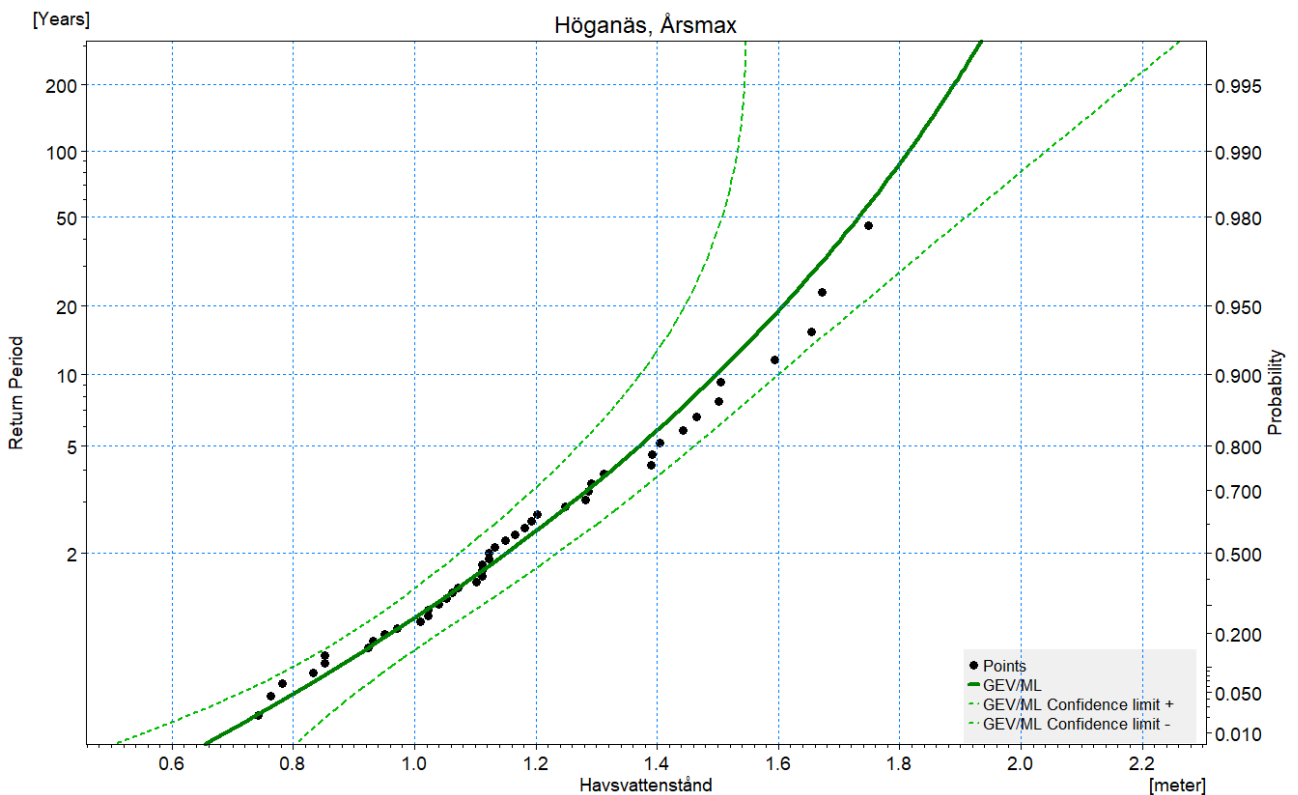
3.1 Stigande medelhavsnivå

För att beräkna de framtida medelhavsnivåerna har en metod som presenteras i SMHI (2017a) använts. I denna metod används beräknade globala havsnivåer. I denna studie har använts havsnivåer från IPCC (2019), se Figur 4.

Även informationen om landhöjning på 0,14 cm/år för Höganäs kommun används i beräkningarna för att ge de bästa lokala uppskattningen av nivåerna. Standarden är att nivåerna är beräknade att vara relativt medelvattenståndet år 1995. I RH2000 är denna nivå 6,2 cm i Höganäs kommun.

3.2 Extrema vattennivåer

För att beräkna extrema vattennivåer vid stormhändelser har vattenståndsdata från Viken mellan åren 1977 och 2020 använts. Data har anpassats till en statistisk sannolikhetsfördelning för extremvärden och utifrån dessa kan sedan olika återkomsttider beräknas. I Figur 5 nedan visas hur data passar in i en sådan fördelning. De data som har använts är det högsta uppmätta värdet för varje år sk. årsmax. Den statistiska fördelningen som visas är Generalized Extreme Value med Maximum Likelihood (GEV/ML). Även två andra statistiska fördelningar har jämförts och dessa ger väldigt lika resultat.

Figur 5 Uppskattning av återkomstperioder för vattenstånd baserat på uppmätt vattenstånd från Viken mellan 1977 och 2020. Sannolikheten för att värdet ligger inom konfidensintervallet (streckad linje) är 95% och den heldragna linjen anger centralestimatet.

I figuren kan man se att det är relativt glest mellan observationerna över 1,6 m vilket motsvarar en återkomsttid på drygt 10 år. Ju glesare det är mellan observationerna desto större blir osäkerheterna. Att prediktera nivåer med längre återkomsttid än vad som omfattas av observationerna innebär alltid en stor osäkerhet. Den högsta observerade nivån under mätperioden var 1,75 m.

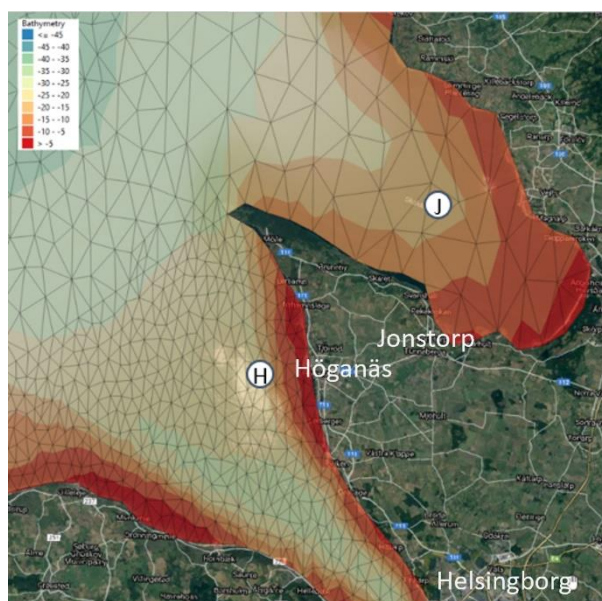
Nivåmätstationen i Viken är utformad för att mäta hur vattenståndet fluktuerar längre ut till havs och påverkas inte av kortvariga vågor och vinduppstuvningar närmast kusten. Därför bör man lägga till lokala effekter till följd av vind och vågor för att beräkna den maximala nivån vid land.

Vinduppstuvning uppstår under stormar då vinden trycker in vatten mot land, denna effekt är som mest betydande i vikar där det intryckta vattnet inte direkt har någonstans att ta vägen. Således är vinduppstuvningseffekten troligtvis marginell på Höganässidan men kan bli markant på Jonstorpsidan. Jämförelser mellan observationer på stormnivåer i Skälderviken och i Viken visar på en sådan skillnad. Den högsta observerade skillnaden mellan dessa mätstationer är 44 cm (Sweco, 2019). Det är dock troligt att det även finns lokala skillnader i vinduppstuvning inom Skälderviken. Det bör också noteras att vinduppstuvning bara uppstår vid starka stormar och är en tillfällig upphöjning av vattenytan.

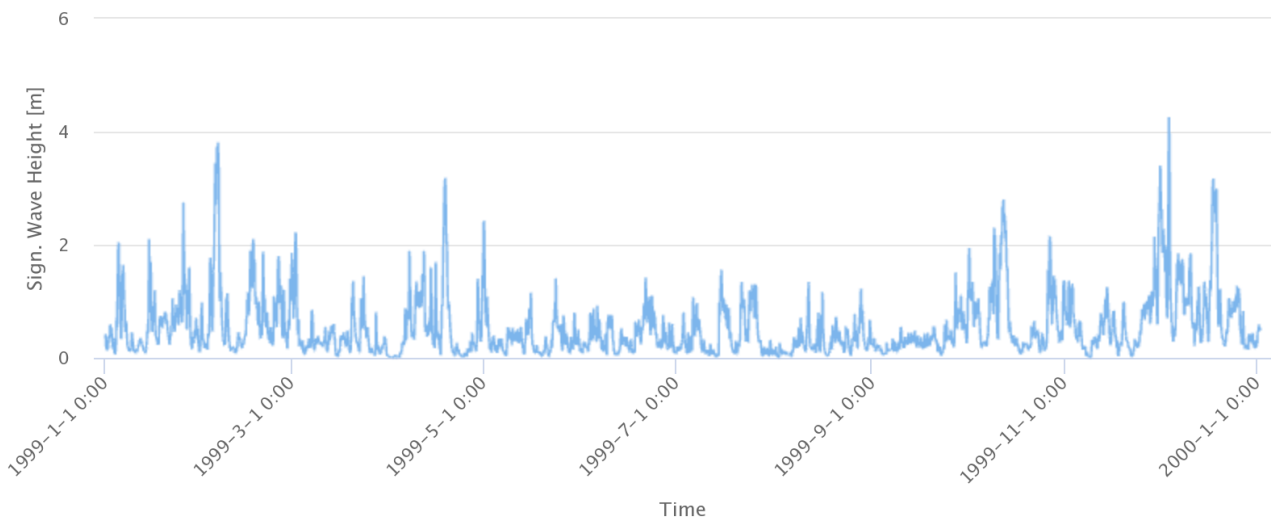
3.3 Vågeffekter

För att beräkna våguppstuvnings- och uppstuvningsnivåer behöver man först veta hur höga vågorna kan bli och vilken vågperiod dessa har utanför Höganäs respektive Jonstorp.

Data har hämtats från en validerad vågmodell från DHI som omfattar en tidsperiod på sammanlagt 24 år (1995–2018) (DHI, 2019). Modellen täcker ett område från Skagerack och Nordsjön i väster till Arkonabassängen i Östersjön i öster. I Figur 6 visas en förstoring av modellens batymetri (bottennivå) och beräkningsnät (upplösning) i området. I samma figur visas även positioner för de datapunkter ("H" och "J") som ligger till grund för extremvärdesanalysen av den signifikanta våghöjden. Djupet i beräkningsnätet vid de punkterna är ca 20 m för "H" och 15 m vid "J". Punkterna är i huvudsak valda för att fånga in de största bidragen från de dominerade vindriktningarna från sydväst till nordväst (stryklängd). Den modellerade signifikanta våghöjden visas som exempel i Figur 7 med en tidserie från år 1999 då Sydsverige drabbades av tre rejäla höststormar. En av dessa stormar har diskuterats vara århundradets storm (SMHI, 1999).

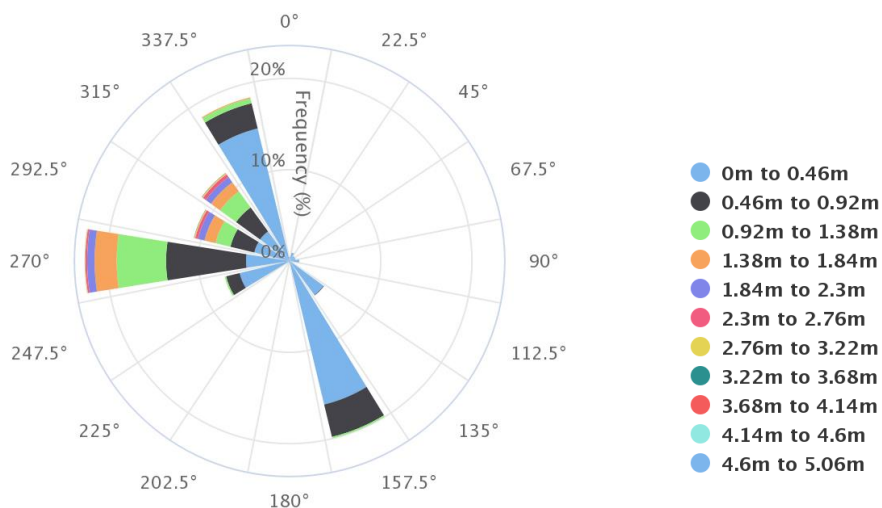

Figur 6 Förstoring av modellens batymetri (djup) och beräkningsnät i området.

Figur 7 Tidsserie av signifikant våghöjd utanför Höganäs kust på ca 20 m djup.

Höga vågor kommer i huvudsak från ett antal olika riktningar (sektorer). Från dataanalys av de punkterna kan det konkluderas att det är från den västliga till nordnordvästliga sektorn. Detta sammanfaller med när det blåser ordentligt från dessa riktningar. I Figur 8 nedan visas en vågros från punkten utanför Höganäs. Vågrosen visar förekomsten av olika våghöjder uppdelat på riktning, som indikeras av de olika cirkelsektorerna. Riktning noll grader innebär att vågorna kommer från norr. Frekvensen (förekomsten av vågor från en viss sektor) indikeras av längden på cirkelsektorn. För varje riktning kan fördelning av våghöjd utläsas med hjälp av färgskalan.

Figur 8 Vågros för signifikant våghöjd utanför Höganäs på ca. 20 m djup. Denna visar hur ofta (andel av tiden) vågorna kommer från en viss riktning. Våghöjden, i varje sektor, anges i en färgskala.

Genom extremvärdesanalys av modellerad vågdata från de utvalda punkterna, har höjden för de signifikanta vågorna med olika återkomsttid beräknats. Som exempel i Höganäs kan 10 års-vågen bli 4,0 m ute på 20 meters djup. Vågperioden för de högsta vågorna ligger i spannet 7,5–8 s. Denna typ av våg uppskattas till att kunna nå in till ca 7–8 meters djup innan den börjar påverkas av bottendjupet och slutligen bryter och förlorar höjd. Från det att vågen bryter sker

våguppstuvning och våguppsköljning i dess fortsatta väg in mot strandlinjen. Våguppstuvningen kan ses som en vattenståndshöjning under den period som de extrema vågorna rullar in (under stormens intensivaste skede) och våguppsköljningen är den nivå som vågen kan sköljas upp längst på den lutande stranden. Dessa fenomen kan beräknas på flera olika sätt. I föreliggande utredning har generella uppskattningar gjorts. Resultaten beror starkt på vågornas höjd, period och våglängd men också på strandens lutning och vilken typ av material den består av (SMHI, 2017a).

För våguppstuvning, vilket är mest användbart vid långgrunda stränder, kan det uppskattas att våghöjden omsätts till en vattenståndshöjning. I det aktuella fallet beräknas den enligt metodik presenterad i manual för kustingenjörer utgiven av US Army Corps of Engineers (2011) till runt eller strax under 1 m för bottenlutningar mindre än 1/10.

För våguppsköljning har antagits en hård och jämn strand med variabel lutning och beräkningarna har skett i enlighet med US Army Corps of Engineers (2011).

Refererade metoder ovan gällande våguppstuvning och uppsköljning finns även beskrivna i SMHI 2017a.

3.4 Erosionsuppskattning

Då det inte finns några vägledning eller rekommendationer kring metoder för att beräkna hur mycket strandlinjen kan förskjutas in mot land till följd av stigande havsnivåer har inte några ytterligare försök till beräkningar gjorts inom ramen för denna utredning.

Beräkningarna som gjordes 2017 (Sweco, 2017) visar att det är risk för att strandlinjen förskjuts omkring 150 m in mot land om kusten lämnas oskyddad och marken består av eroderbara material. Det finns ingen kunskap om hur lång tid det tar för stranden att förskjutas till följd av havsnivåns stigning.

I föreliggande utredning antas att erosionen kan bli ett allvarligt problem om kuststräckor som består av eroderbart material lämnas oskyddade, men att det inte går att göra några prognoser med en rimlig osäkerhet.

3.5 Grundvattennivåer

En framtida förändring av grundvattennivåerna kommer att ske till följd av högre temperatur och förändrade nederbördsmönster. Tidigare kommunövergripande klimatanalys från 2013 visade att grundvattennivåerna generellt kommer att sjunka i framtiden som en följd av att andelen vatten som är tillgängligt för grundvattenbildning minskar. Detta beror på att nettonederbörden (nederbörd – avdunstning) minskar, dvs. avdunstningen ökar mer, till följd av högre temperaturer, än nederbörden vilket resulterar i en negativ nettoeffekt.

I kustnära områden har dock havsnivån en stor påverkan på grundvattennivåerna. Framtida havsnivåhöjningar, i termer av medelnivå, kommer att medföra att grundvattennivåerna närmast havet kommer att höjas i samma storleksordning som höjningen från dagens medelnivå till framtida medelnivå. Extrema havsnivåer däremot påverkar inte grundvattennivåerna eftersom de är så kortvariga.

I föreliggande utredning har en analys av påverkan på framtida grundvattennivåer i Höganäs gjorts med utgångspunkt från nivåer för framtida medelvattenyta år 2100 och 2200 för RCP-scenario 2.6 respektive 8.5 (se avsnitt 3.1).

Framtida medelvattenyta har relaterats till marknivån i kustnära områden för att beräkna djupet till grundvattenytan. Två gränser har satts för att indikera hur stor risken är för höga grundvattennivåer och negativa konsekvenser, se även i Tabell 2:

- **0,5 m.u.my. (m under markytan)** Indikerar områden med mycket ytlig grundvattennivå och hög risk för påverkan på grundmurar på befintlig bebyggelse.
- **1,5 m.u.my.** Denna nivå sammanfaller med ett generellt antagande om byggnaders och ledningars dräneringsdjup (ledningarna har en dränerande funktion via inläckage). En permanent grundvattennivå över denna nivå kan förväntas resultera i ett ökade dränflöden och inläckage vilket i sin tur ökar flödet till avloppsreningsverket. Husgrundsdräneringar och ledningssläckage förmodas neutralisera grundvattenhöjningens utbredning från havet de fall de (husgrundsdräneringen) är i bra skick. I annat fall kan det ge upphov till fukt i grundmurar och långvarig översvämning. Notera att hus med källare kan ha djupare dräneringsdjup än 1,5 m och kan därmed få problem även vid djupare grundvattendjup än denna klassning.

Hur grundvattnet reagerar på kortsiktiga havsnivåfluktuationer beror på de lokala geologiska förhållandena och dräneringsförutsättningarna (husgrund och ledningar). Att beskriva detta kräver en mer detaljerad utredning och ligger utanför föreliggande uppdrag.

Tabell 2 Gränser för de olika grundvattensklassningarna i de olika scenarierna och tidshorisonterna som visas i resultatkartorna.

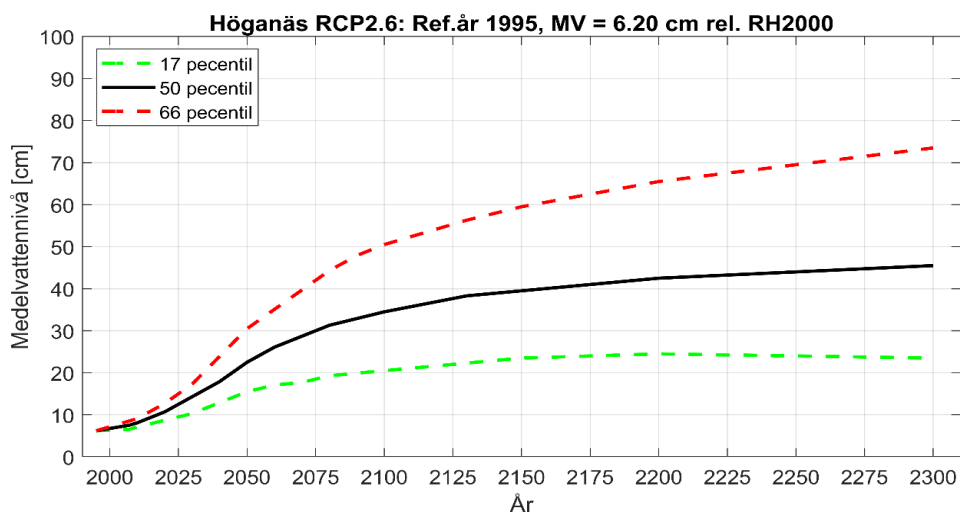
	Nivå i RH2000 som motsvarar klassningen			
	2100		2200	
	RCP2.6	RCP8.5	RCP2.6	RCP8.5
Över markytan	0,41	0,82	0,49	1,9
0-0,5 m under markytan	0,91	1,32	0,99	2,4
0,5-1,5 m under markytan	1,91	2,32	1,99	3,4

4 Resultat – övergripande

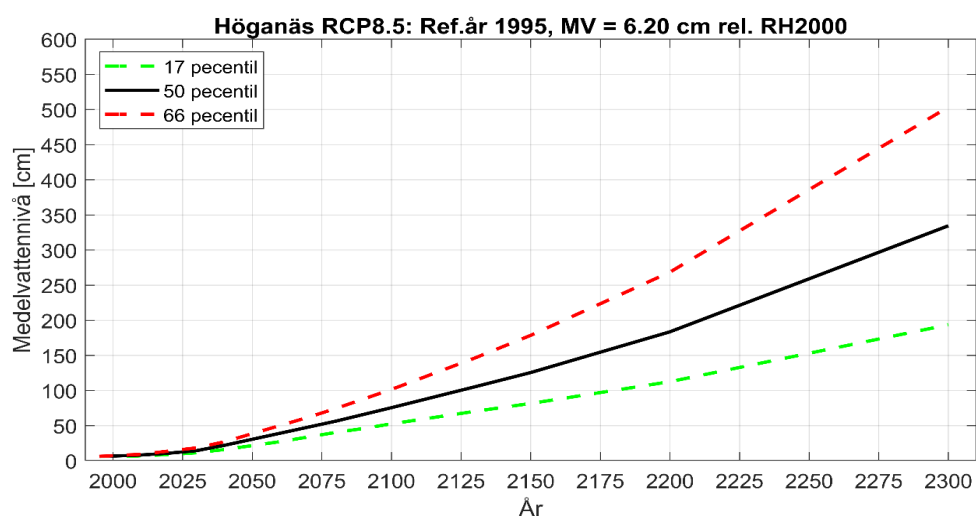
4.1 Havsnivåer

Prognosen för ökningen av medelhavsnivån de kommande 300 åren, baserat på de senaste siffrorna från IPCC, för Höganäs kommun visas i Figur 9 (RCP2.6) och Figur 10 (RCP8.5). I scenariot RCP2.6 planar höjningen ut om ca hundra år på omkring 0,4 m (RH2000). I RCP2.6 är det mycket sannolikt att nivån inte överstiger 1 m (RH2000) även om man tittar på den högsta delen av sannolikhetsspannet.

För RCP8.5 ser prognosen betydligt annorlunda ut. I det scenariot planar inte medelnivåns stigning ut inom de närmaste 300 åren. Medelprognosen hamnar där på drygt 3 m (RH2000) och kan hamna på uppåt 5 m (RH2000) om de högre delarna av sannolikhetsspannet tas i beaktande. I ett sådant scenario skulle ett stort antal kuststäder i världen hamna under vatten och konsekvenserna blir mycket stora.

Figur 9 Den framtida medelvattennivån för IPCC scenario RCP2.6 för Höganäs kommun fram till år 2300. Den svarta linjen visar centralestimatet med övre (röda streck) och undre (gröna streck) konfidensintervall.

Figur 10 Den framtida medelvattennivån för IPCC scenario RCP8.5 för Höganäs kommun fram till år 2300. Den svarta linjen visar centralestimatet med övre (röda streck) och undre (gröna streck) konfidensintervall.

Tabell 3 De beräknade framtida medelvattennivåerna (RH2000) för RCP2.6 och RCP8.5, med hänsyn tagen till den lokala landhöjningen, i Höganäs kommun. Det övre och undre gräns för sannolika nivåer är också presenterade.

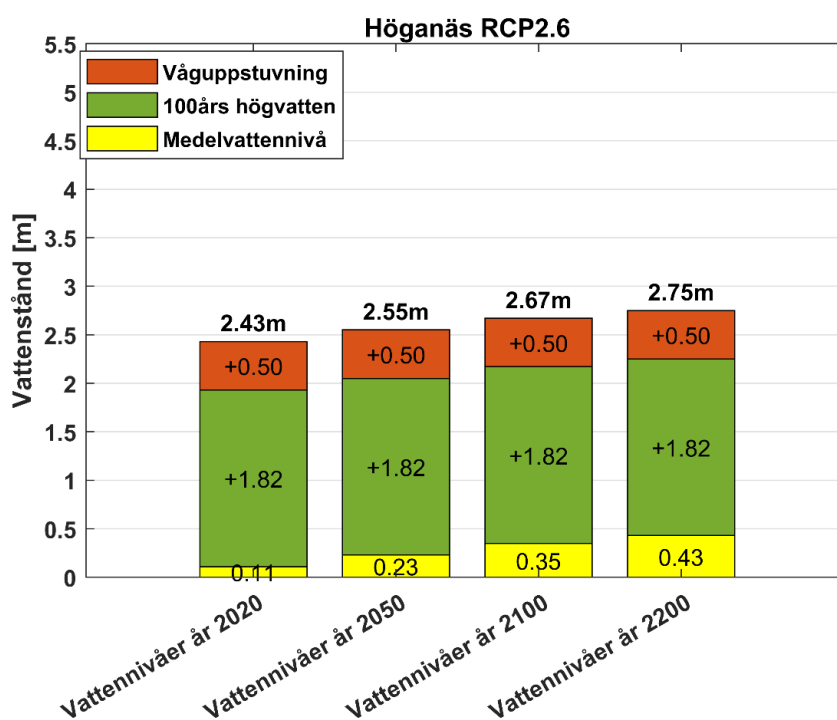
YEARS	RPC2.6 medel	RPC2.6 undre	RPC2.6 övre	RPC8.5 medel	RPC8.5 undre	RPC8.5 övre
2020	0,11	0,09	0,13	0,11	0,09	0,14
2050	0,23	0,16	0,31	0,31	0,22	0,39
2100	0,35	0,21	0,51	0,76	0,53	1,02
2200	0,43	0,25	0,66	1,84	1,13	2,69

Olika återkomstperioder för vattenståndet visas också i tabellform nedan (Tabell 4). Notera att det inte är någon större skillnad mellan nivån på återkomsttiden för 100 år och återkomsttiden för 200 år. Detta beror troligtvis på att stormarna inte kan förväntas bli särskilt mycket starkare på platsen. På grund av avsaknad av en längre mätperiod och observationer av väldigt extrema nivåer samt det faktum att det inte blir någon större skillnad i nivån för återkomsttider över 100 år rekommenderas inte att nivåer för längre återkomsttider än så används.

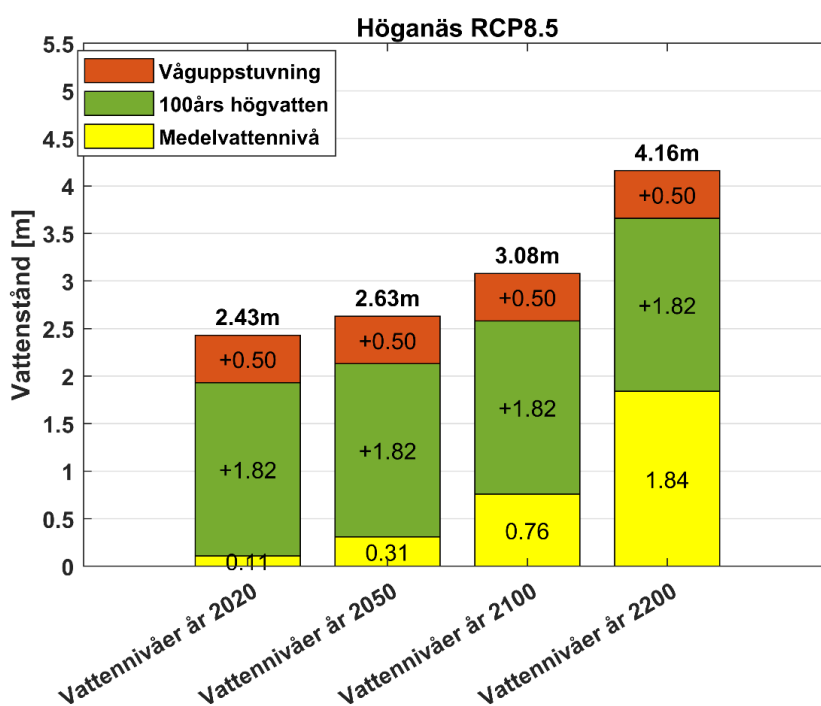
Tabell 4 Olika nivåer för återkomstperioder för högvattnet i Viken (nivåer relativt RH2000)

År	Nivå [m]
1	1.07
5	1.37
10	1.50
100	1.82
200	1.89

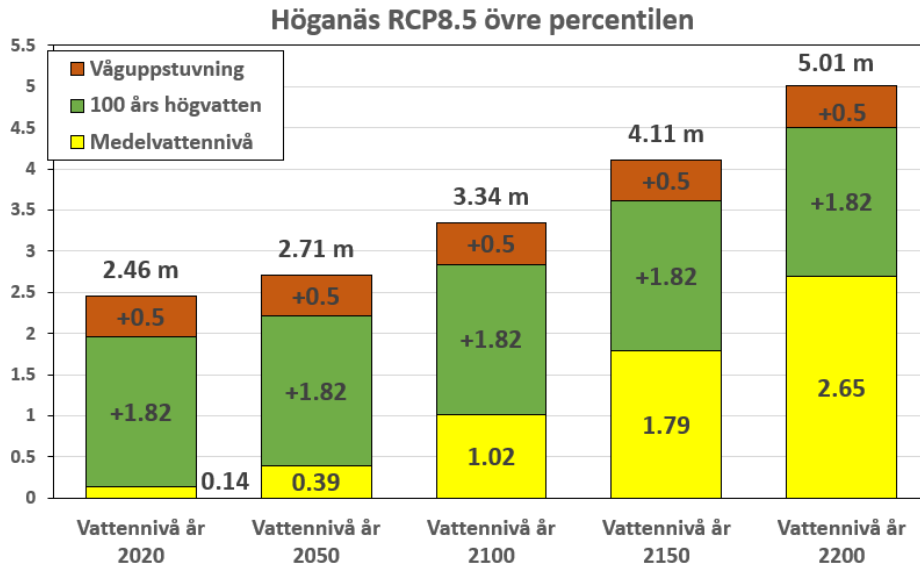
Medelnivån, 100-års högvatten och våguppstuvningseffekter för RCP2.6 och RCP8.5 i Höganäs för år 2020 (nuläge), 2050, 2100 och 2200 redovisas i Figur 11 respektive Figur 12. Den sammanlagda nivån från dessa bidrag är mest intressant vid dimensionering av skydd nära kustlinjen, medan vågeffekterna blir försumbara en bit in på land eftersom våghöjden reduceras då vågen bryter på grunt vatten. Den sammanlagda högsta stormnivån, inklusive vågeffekter, för år 2200 hamnar på 2,75 m (RH2000) och 4,16 m (RH2000) för RCP2.6 respektive RCP8.5.

Figur 11 Bidragande komponenter till framtida möjlig vattenståndsökning i Höganäs med klimatscenarioet RCP2.6 i grunden. Ingående komponenter är medelvattenstånd (gult), 100-års högvatten (grönt) samt våguppstuvning (rött).

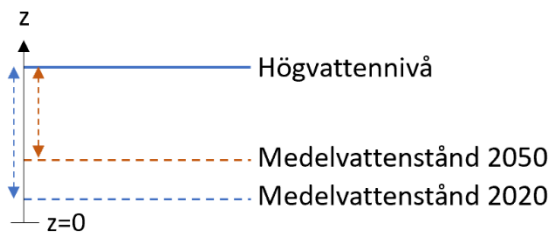

Figur 12 Bidragande komponenter till framtida möjlig vattenståndsökning i Höganäs med klimatscenarioet RCP8.5 i grunden. Ingående komponenter är medelvattenstånd (gult), 100-års högvatten (grönt) samt våguppstuvning (rött).

Figur 13 Bidragande komponenter till framtida möjlig vattenståndsökning i Höganäs med klimatscenarion RPC8.5 för den övre percentilen i grunden. Ingående komponenter är medelvattenstånd (gult), 100-års högvatten (grönt) samt våguppstuvning (rött).

De framtida högre medelvattenstånden förkortar återkomsttiden för ett högvatten på en viss nivå, så att en ovanlig händelse idag blir vanligare i ett framtida klimat. Detta beror på att avståndet till en viss högvattennivå krymper när medelvattenståndet höjs, se schematisk skiss nedan.

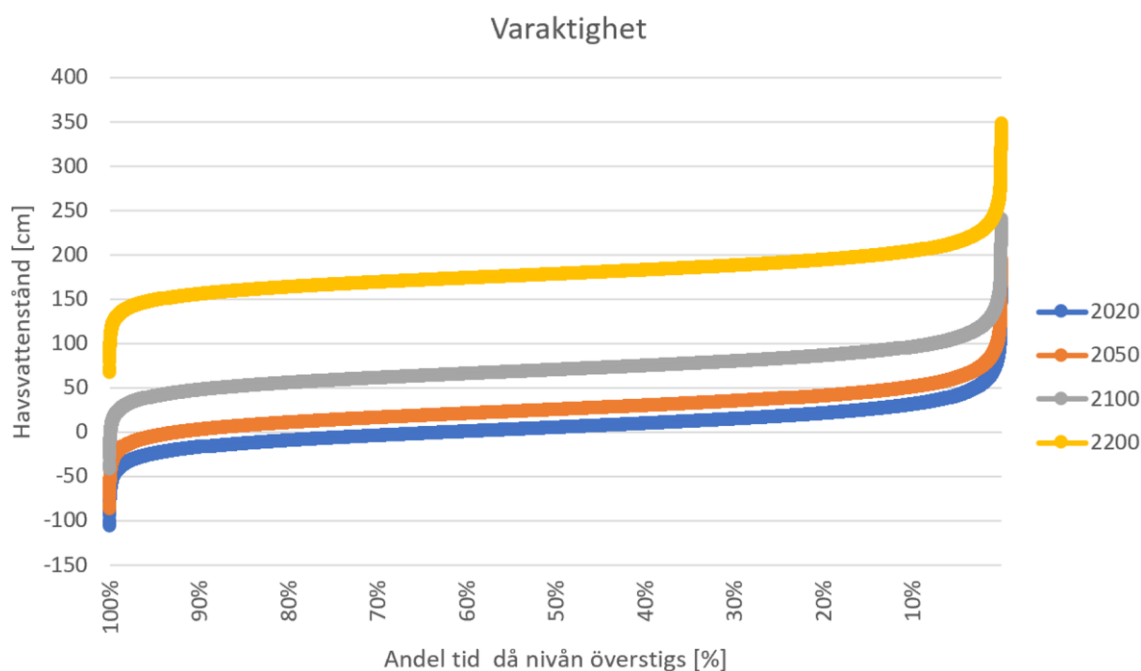

I Tabell 5 anges framtida återkomsttider (RCP8.5) för ett vattenstånd som i dagsläget (2020) är en 10-, 25- eller 50-års-händelse. Ett högvatten som 2020 har en återkomsttid på 10 år kan 2050 ha en återkomsttid på 4 år. Samma nivå kan bli så vanlig år 2100 att återkomsttiden blir mindre än ett år. Ett nutida 50-års-högvatten kan år 2100 få en återkomsttid på ett år.

Tabell 5 Framtida återkomsttider baserat på RCP8.5 för Höganäs motsvarande dagens 10-, 25- och 50-årshändelser avseende havsvattenstånd. De framtida återkomsttiderna har markerats med röd bakgrundsfärg för att markera att osäkerheten blir större för prognoserna längre fram i tiden.

	Återkomsttider [år]		
2020	10	25	50
2050	4	8	12
2100	<1	<1	1
2200	<1	<1	<1

Hur stor andel av tiden ett visst vattenstånd överstigs för nutid samt för 2050, 2100 och 2200 (RCP8.5) visas i Figur 14. Notera att detta inte är årsmax utan varje enskild mätdatapunkt.

Figur 14 Varaktigheten för vattenstånd vid Viken visas för 2020 (baserat på SMHI's mätdata 1977-2020) samt motsvarande för framtida nivåer (scenario RCP8.5).

Exempel på varaktighet för 0,5 m; 0,75 m och 1 m anges i Tabell 6. Varaktigheten innebär att 0,5 m överstigs 3% av tiden 2020, vilket motsvarar knappt 11 dagar på ett år. 2050 ökar denna andel till 11%, vilket motsvarar drygt 40 dagar över ett år. RCP8.5 förutspår en stor höjning av medelvattennivån till år 2200 (se Figur 12), vilket innebär att 1 m överstigs 100% av tiden enligt detta scenario.

Tabell 6 Varaktighet för tre nivåer baserat på SMHI's uppmätta vattenstånd vid Viken, samt RCP8.5 för framtida nivåer. Röd bakgrundsfärg har använts för att markera att osäkerheten blir större för prognoserna längre fram i tiden

	Nivå [m] och varaktighet [%]		
	0,5 m	0,75 m	1 m
2020	3%	1%	<1%
2050	11%	2%	<1%
2100	88%	40%	8%
2200	100%	100%	100%

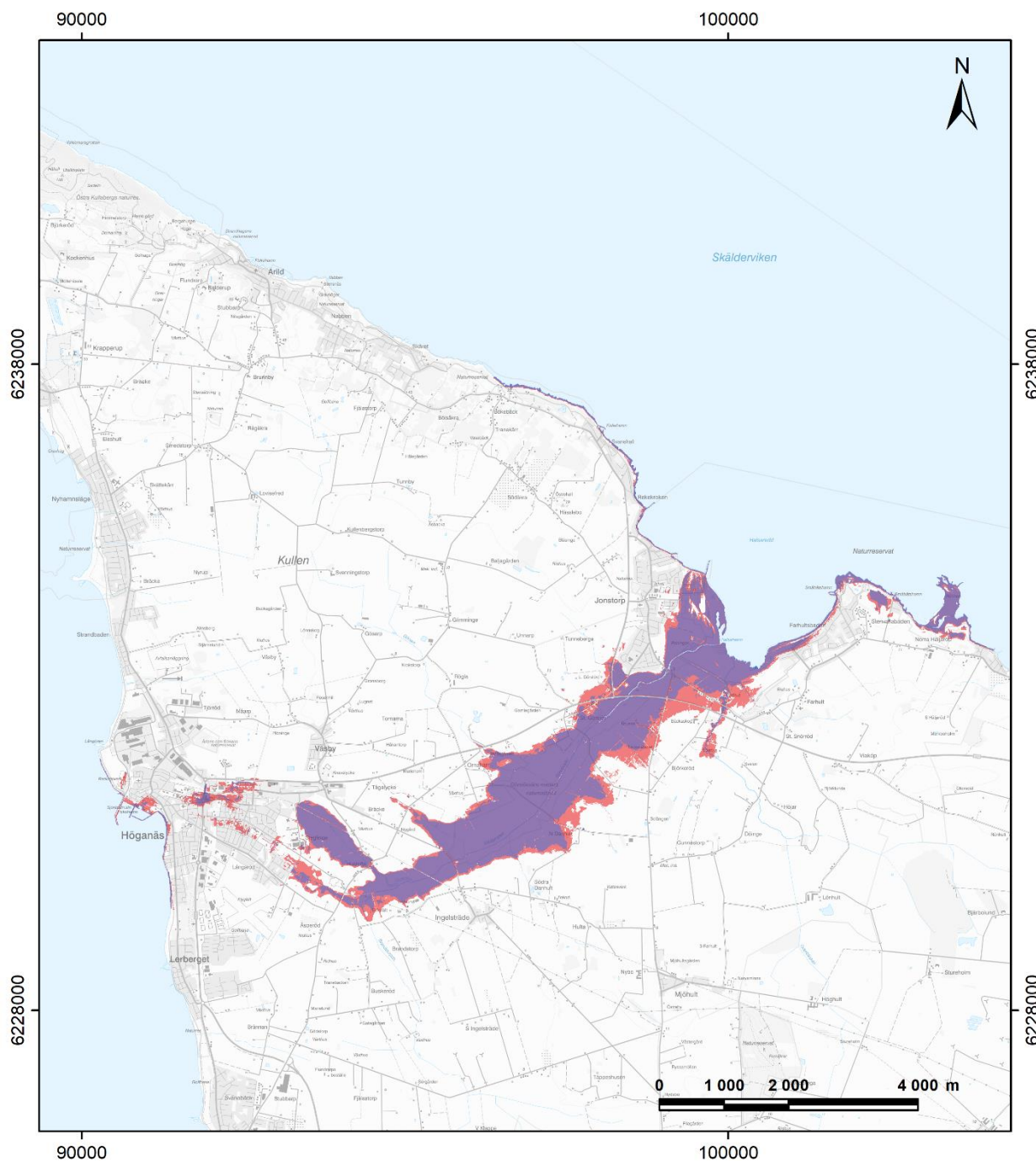
4.1.1 Översvämningsytor, kartfigurer

I kartorna som visar översvämningsytor till följd av stigande havsnivåer och stormnivåer visas endast nivåerna till följd av medelvattenståndet och stormnivån. Dvs det gula och gröna i diagrammen i Figur 11 och Figur 12. Vågeffekter är endast relevanta nära kustlinjen eftersom vågorna bryts och dess energi minskar då de kommer in till grunda områden och spolas in över land. Vågeffekterna är däremot viktiga att räkna med vid dimensionering av eventuella framtida kustskydd om dessa placeras vid kustlinjen, se avsnitt 4.2.

Kartorna visar även "översvämmade" områden som inte har kontakt med havet. Om bara översvämningsrisken på ytan från havet behöver analyseras är dessa områden inte relevanta. Det är dock bra att notera att dessa områden ligger lågt, vilket är en risk i sig, både vad gäller höga grundvattenområden, skyfall och anger även områden där vatten kan bli instängt vid en högre översvämmning då vatten från havet kan nå dessa områden.

I Figur 15 visas de områden som beräknas översvämmas vid en stormnivå på 100 års återkomsttid år 2100 i Höganäs och Jonstorp. Notera att det inte är någon dynamik medräknad i resultaten. I verkligheten så uppstår extrema nivåer endast under en kortare period, ofta bara under några timmar och då hinner inte översvämningen nå så långt upp på land på grund av friktionen mot marken och det som står i vägen. Därav beslutet att inte visa tillägget för vinduppstuvningen i den övergripande kartan.

Det viktigaste att notera på den övergripande kartan är sambandet mellan Jonstorp och Höganäs – störst översvämmade ytor uppstår i Höganäs östra delar där vattnet kommer från öster och inte från kusten vid Höganäs tätort.

Medelvattenstånd 2100 + 100-års högvatten - Översikt

- RCP2.6
- RCP8.5

Figur 15 Översikt över områden som översvämmas i Höganäs och Jonstorp vid en storm med 100 års återkomsttid år 2100 för RCP2.6 och RCP8.5. Notera att även lågt liggande översvämningsytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren. De beräknade nivåerna inkluderar våguppstuvning, och exkluderar vinduppstuvning.

4.2 Vågeffekter

De högsta vågorna som kommer in mot kusten i Höganäs är omkring 3,5 m höga och har en period på ca 8 s. Detta är för svenska vatten relativt långa vågor och har därmed en potential att bidra med ett icke försumbart bidrag till den totala vattenståndshöjningen vid kusten.

Från analysen av vågorna som kommer in mot land har det antagits att våguppstuvningen kan delas in i två delar. En medelvåguppstuvning som har en relativt längre varaktighet än den dynamiska våguppstuvningen. Den första delen bidrar med en nivå på ca 1 m. Denna del är med i mätningarna av vattenståndet i Viken, vilket gör att dessa innehåller bidrag från både meteorologiska- och vågeffekter på högvattnet. Vi kan alltså inte skilja dessa åt vid beräkningarna av nivåerna för olika återkomsttiden på det uppmätta högvattnet. Däremot är det möjligt att lägga till skillnaden mellan den dynamiska delen och medelbidraget av den dynamiska uppstuvningen. Detta bidrag blir ca 0,5 m för Höganäs (se t.ex. Figur 16, Figur 11 och Figur 12).

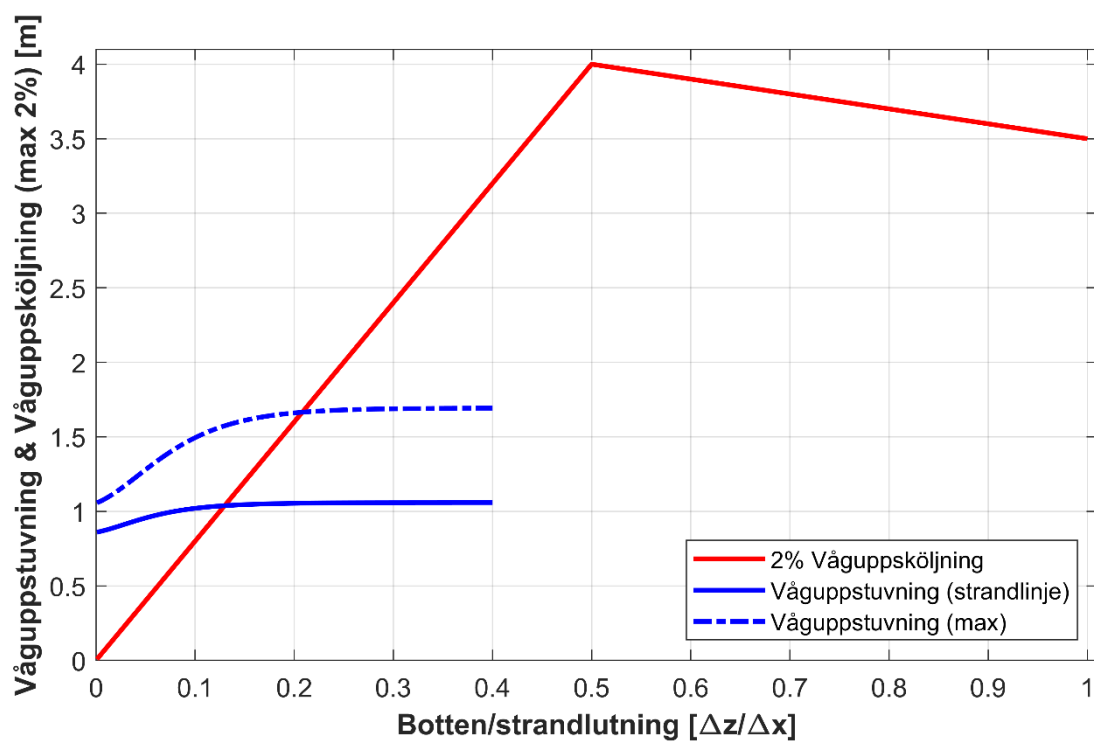
Bidraget från vågorna i denna studie är uppskattade från empiriska relationer och som gör att det möjligt att få en relativt enkel uppskattning av nivåerna vid strandlinjen. Det är viktigt att poängtera att en noggrann analys av vågornas bidrag behövs då man planerar skyddsåtgärder vid specifika platser vid kusten. Det finns stora variationer i hur bottendjupet ändras in mot land, samt hur strandplanet lutar i olika områden, och det bestämmer mycket hur vågorna påverkas.

Resultatet av våguppstuvningsberäkningarna kan ses i Figur 16 nedan och visar hur högt de största 2% av våguppstuvningarna kan nå vid olika lutning i strandzonen. Uppsköljningen är en momentan händelse och sker med en period av samma storleksordning som vågperioden. Stränder med mer poröst och grövre material skulle denna graf ge lägre värden.

Från Figur 16 är antaget en signifikant våghöjd på 4,0 m, vågperiod 8 s och våglängd på 100 m då den börjar få bottenkänning vid 15 m men bryter helt vid ca 3-4 m vattendjup. Det kan ses att för flacka stränder med en lutning under 1/10 blir våguppstuvning vid strandlinjen ca 1,0 m. Denna komponent är som nämnts tidigare inkluderad i mätningarna från Viken och ingår därmed redan i 100-årsnivån.

Den maximala våguppstuvningen är framtagen med antagandet att stranden fortsätter med samma lutning som botten och är en dynamisk komponent med en period ca 10–20 ggr den inkommande vågperioden. För stränder med en lutning upp till max 1/10 (1 meter vertikalt för 10 m horisontellt) så är bidraget 1,5 m. Våguppstuvning är således mest påtaglig vid branta stränder där lutningen överstiger 1/10.

Den maximala våguppstuvningen är som nämnt en dynamisk komponent, som i detta fall utanför Höganäs har en period på storleksordningen minuter. Som nämnts tidigare är det antaget att "medelvåguppstuvningen" finns med i vattenståndsmätningarna då den ofta har en period på längre än flera timmar. Däremot antas den dynamiska delen av våguppstuvningen behöva läggas till och har baserat på kapitel 3.3 uppskattats till som mest 0,5 m för Höganäs (se Figur 11 och Figur 12).

Figur 16 Våguppstuvning (blå heldragen och streckad linje) och våguppspolning (röd linje) för Höganäs för inkommande vågor med signifikant höjd 4m och period 8s.

5 Resultat

5.1 Stigande medelhavsnivå och extrema stormnivåer

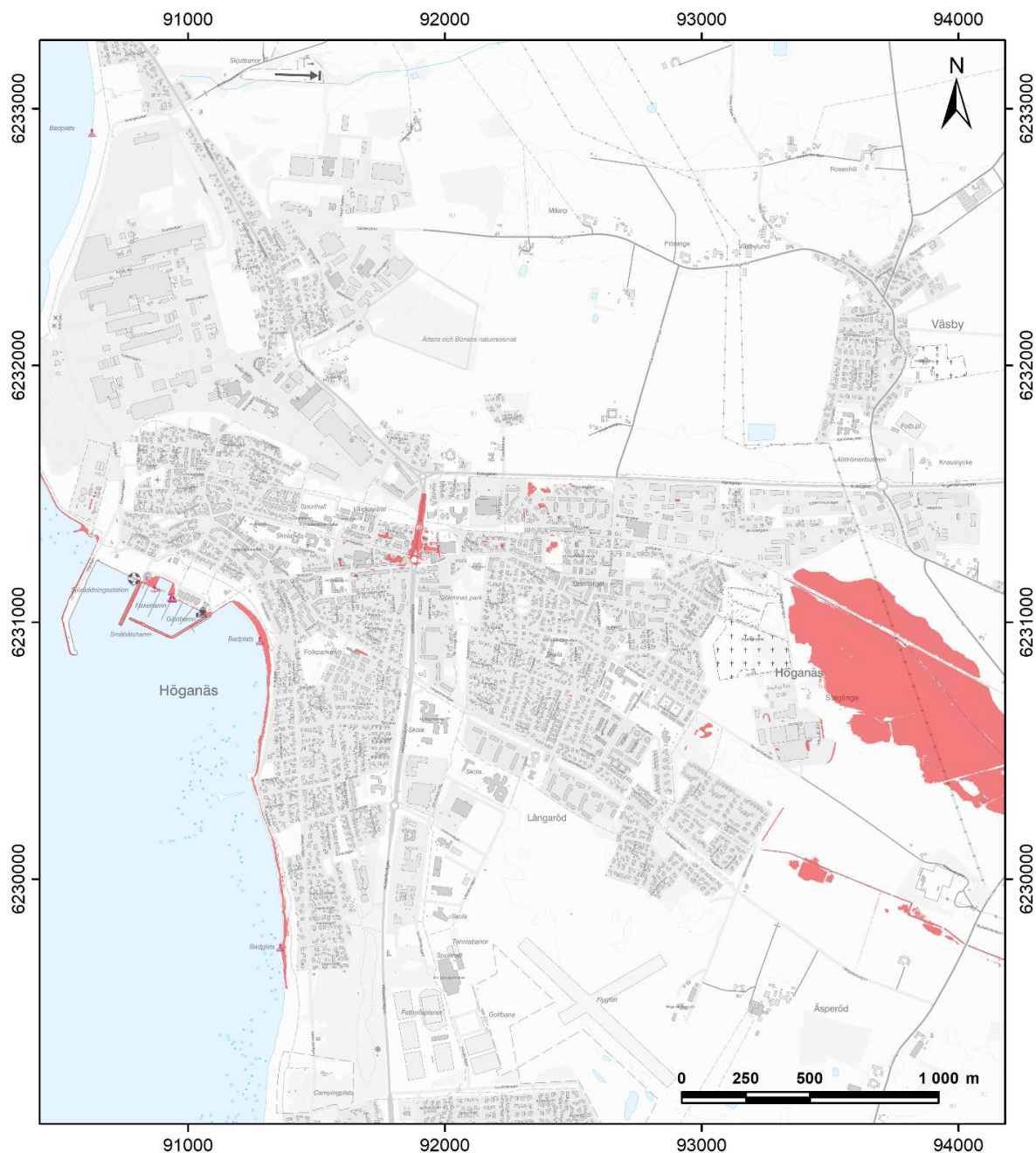
Under följande delkapitel redovisas kartor för översvämningsscenarier vid stormar i Höganäs för nuläge, år 2050, år 2100 och år 2200 för RCP2.6 och RCP8.5. Nivåerna som kartorna baseras på redovisas i Tabell 7. Notera att vinduppstuvningseffekter är försumbara i Höganäs. Vid kustlinjen kan dessutom högre nivåer uppstå till följd av vågeffekter.

Översvämningssytor för enbart medelhavsnivåerna presenteras i grundvattenkartorna i avsnitt 5.4.

Tabell 7 Gränser för de olika översvämningssytorna i de olika scenarierna och tidshorisonterna som visas i resultatkartorna för Höganäs.

	RCP2.6				RCP8.5			
	2020	2050	2100	2200	2020	2050	2100	2200
(m, RH2000)								
Medelvattenyta	0,11	0,23	0,35	0,43	0,11	0,31	0,76	1,84
100-års högvatten	1,82	1,82	1,82	1,82	1,82	1,82	1,82	1,82
Vinduppstuvning	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	1,93	2,05	2,17	2,25	1,93	2,13	2,58	3,66

5.1.1 Nuläge år 2020

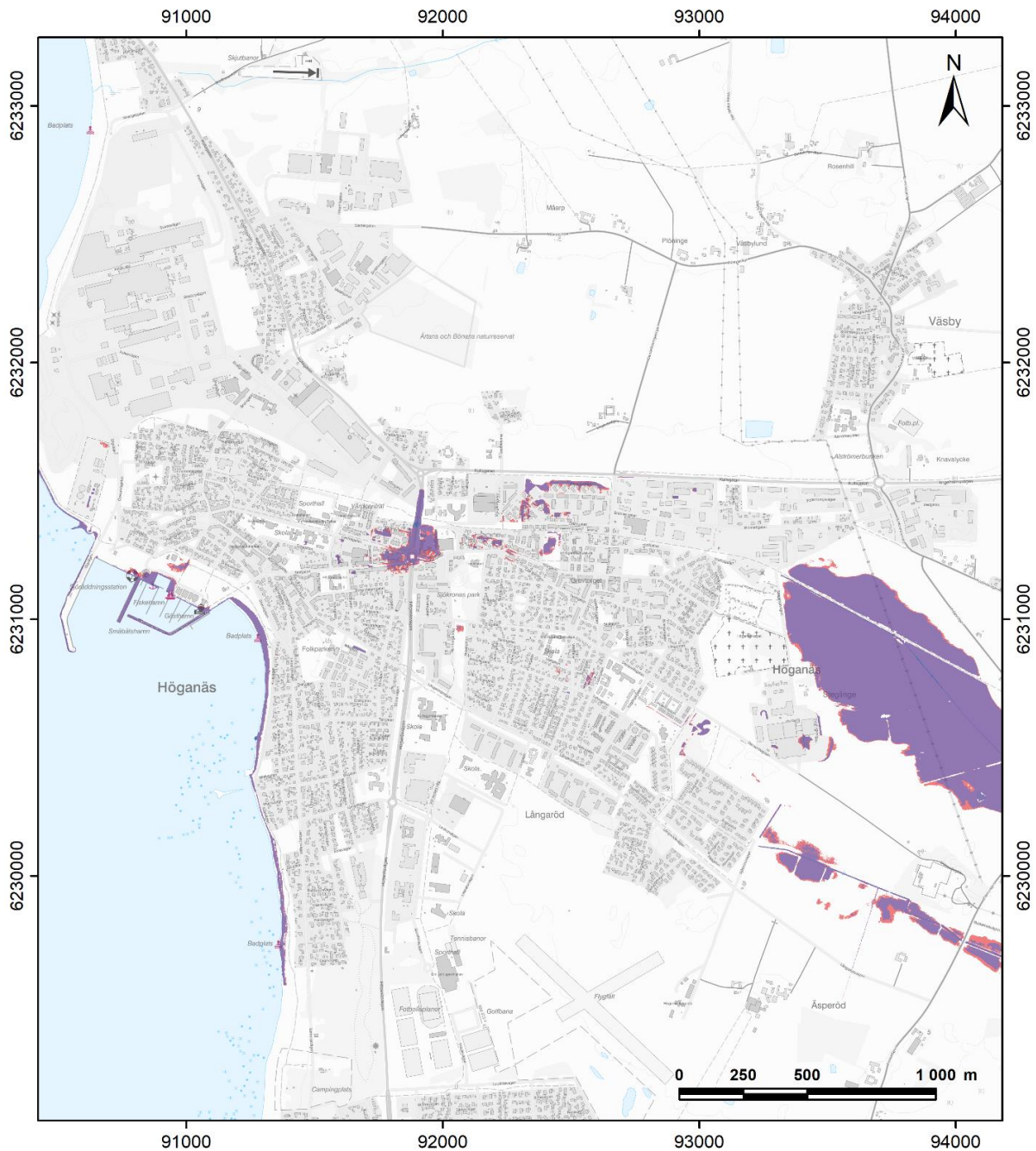

Medelvattenstånd nuläge (2020) + 100-års högvatten

Figur 17

Medelvattenstånd nuläge (2020) + 100-års högvatten. Notera att även lågt liggande översvämningssytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren. Notera att vind- och våguppstuvningseffekter är försumbara i Höganäs och är inte medräknade.

5.1.2 Prognoser år 2050

Medelvattenstånd 2050 + 100-års högvatten

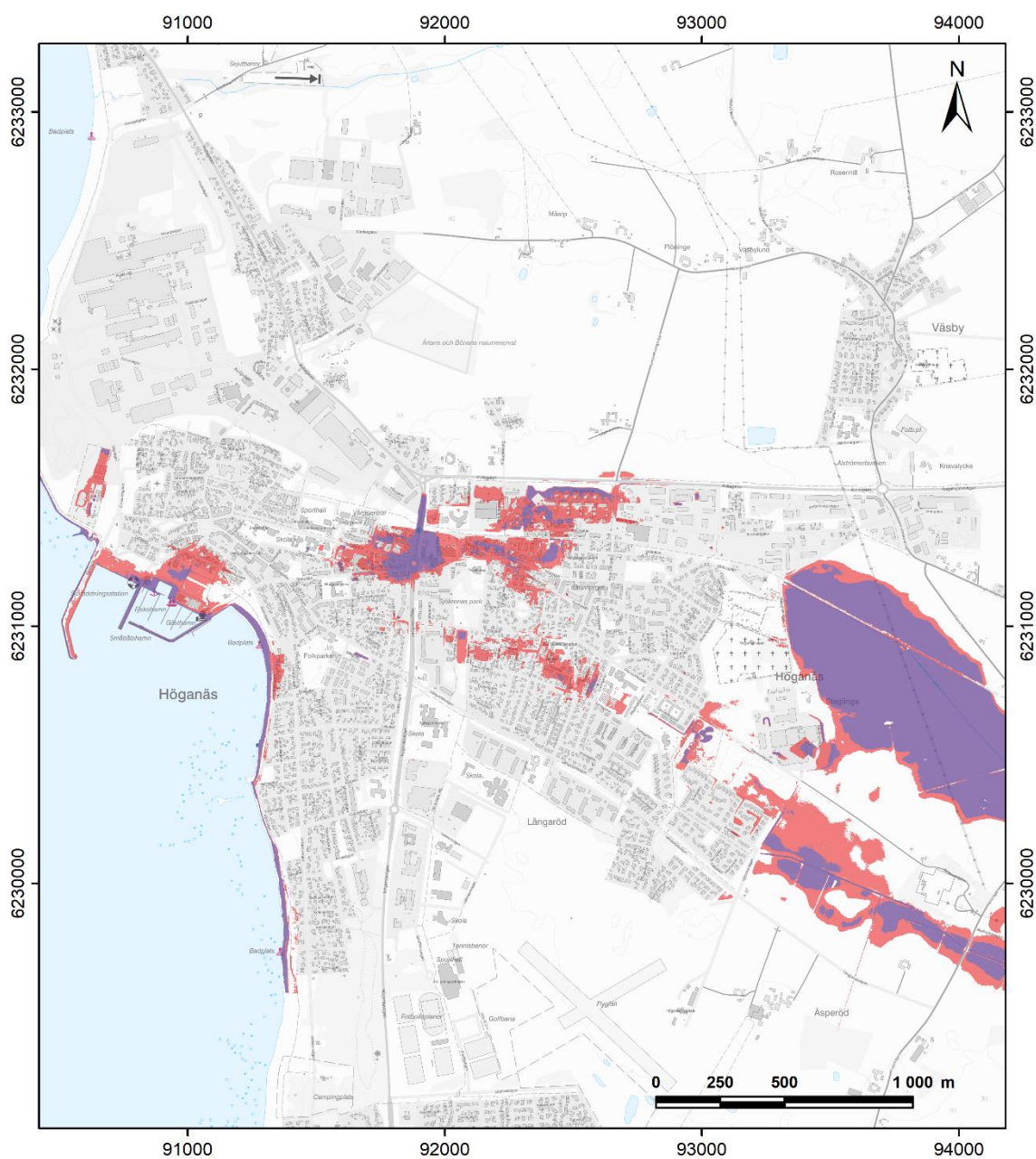
- RCP2.6**
- RCP8.5**

SWEREF99 13 30
albe 2021-05-06

Figur 18 Medelvattenstånd 2050 + 100-års högvatten för RCP2.6 och RCP8.5. Notera att även lågt liggande översvämningssytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren. Notera att vind- och våguppstuvningseffekter är försumbara i Höganäs och är inte medräknade.

5.1.3 Prognoser år 2100

Medelvattenstånd 2100 + 100-års högvatten

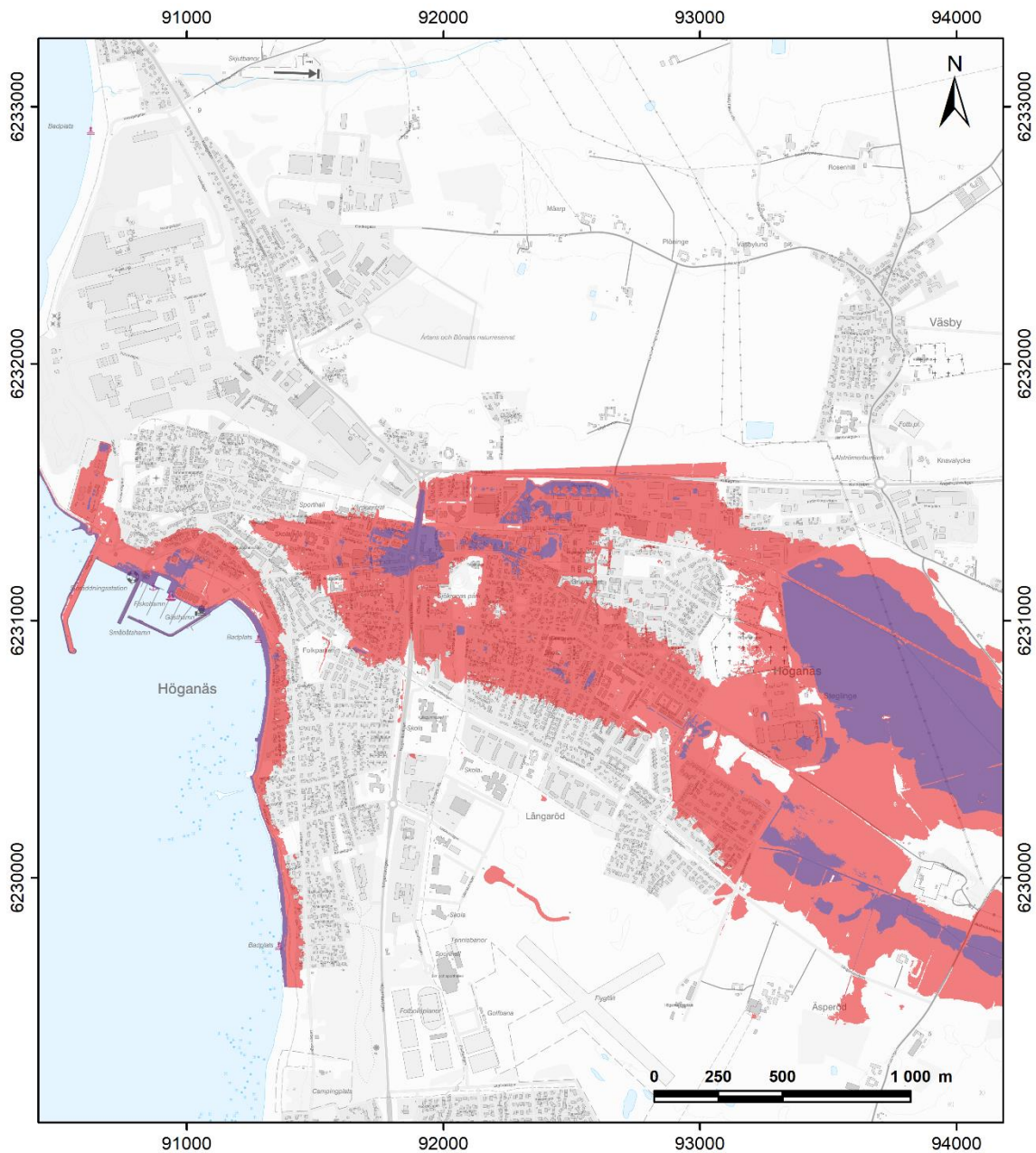
- RCP2.6
- RCP8.5

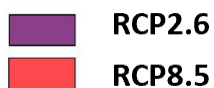
SWEREF99 13 30
albe 2021-05-03

Figur 19 Medelvattenstånd 2100 + 100-års högvatten för RCP2.6 och RCP8.5. Notera att även lågt liggande översvämningssytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren. Notera att vind- och våguppstuvningseffekter är försumbara i Höganäs och är inte medräknade.

5.1.4 Prognoser år 2200

Medelvattenstånd 2200 + 100-års högvatten

SWEREF99 13 30
albe 2021-05-03

Figur 20 Medelvattenstånd 2200 + 100-års högvatten för RCP2.6 och RCP8.5. Notera att även lågt liggande översvämningsytor i figuren utan kontakt med havet visas. Ytorna i figuren representerar inte dynamiska förlopp, se förklaring i avsnitt 4.1.1. Den faktiska ytan kan därför bli mindre än i figuren. Notera att vind- och våguppstuvningseffekter är försumbara i Höganäs och är inte medräknade.

5.2 Vågeffekter

Vågeffekter i form av våguppstuvning kan uppstå i hela översvämningssområdet i Höganäs och blir som mest 0,5 m utöver det prognostiserade medelvattenståndet och 100-årshögvattnet. Det har dock inte utretts vad sannolikheten är att maximal våguppstuvning uppstår samtidigt som toppen på ett 100-årshögsvatten.

Förutom våguppstuvning kan vågor även bidra till översvämning genom våguppspolning. Detta beror på hur mycket vågen hinner dämpas (brytas) innan den når kustlinjen samt vilken lutning det är på stranden och om den har hög eller låg friktion. Som beskrivits tidigare kan denna räknas ut baserat på den vinkel kustlinjen har och vilken typ av material den består av (en glatt yta i lutning 1/2 ger som högst våguppspolning).

Eftersom vågorna från havet transformeras på vägen in mot kustlinjen och läas av exempelvis pirar krävs en detaljerad beräkning för varje del av kustlinjen. Detta har inte rymts inom föreliggande utredning. Vid hamnen slår vågorna mer eller mindre rakt upp mot kajkanten, men där är de också de högsta vågorna dämpade av pirarna. Som högst våguppspolning förväntas längs Kustvägen och norr om Höganäs AB.

Hamnen med dess pirar ger ett gott skydd mot de högsta vågorna även för den norra delen av stranden öster om hamnen.

Det bör även noteras att om det inte finns någon tröskel som vågorna når över, rinner vattnet tillbaka direkt och orsakar mest uppspolning av tång och sand, men inte någon stående översvämning.

5.3 Erosionsuppskattning

Som beskrivits tidigare har inga ytterligare försök till erosionsuppskattningar gjorts inom innevarande utredning. Detta då det inte finns några rekommenderade metoder eller möjligheter att på ett tillräckligt säkert sätt göra prognoser inom detta område.

Det är dock mycket sannolikt att en förhöjd havsytta kommer att leda till betydande erosionsproblematik i områden med eroderbara material längs kusten. För Höganäs tätort är dessa risker lokaliserade till de områden som idag saknar erosionsskydd i kustlinjen (både söder och norr om hamnen). Där det idag är problem med erosion är det också större risk för ökande erosion än områden där det idag sker en ackumulation (påbyggnad).

5.4 Grundvattennivåer

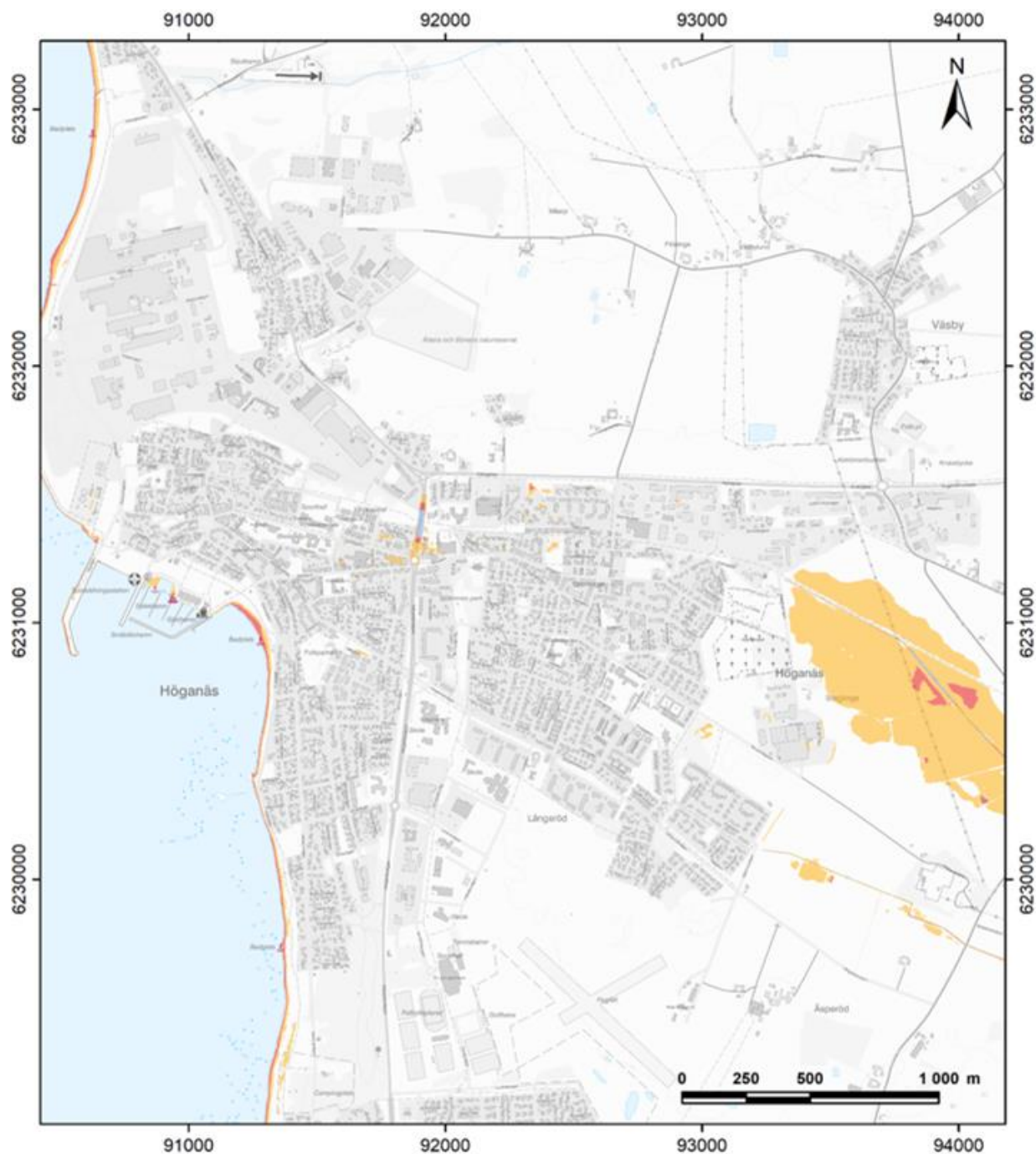
I Figur 21 – Figur 24 redovisas havets framtida medelvattenyta i relation till markytans nivå för år 2100 och 2200 för klimatscenario RCP2.6 respektive 8.5. Detta kan antas spegla en framtida grundvattennivå i form av djupet till grundvattenytan för en situation utan någon dränering från vare sig husgrund eller ledningar. Detta ligger till grund för en översiktlig riskbedömning för framtida höga grundvattennivåer. Notera att hus med källare kan ha djupare dräneringsdjup än 1,5 m och kan därmed få problem även vid djupare grundvattendjup än denna klassning.

För klimatscenario RCP2.6 kan påverkan på grundvattennivåerna antas vara mycket begränsad fram till år 2200 (Figur 21 och Figur 23).

För RCP8.5 ligger framtida medelvattenyta år 2100 över dräneringsdjup (1,5 m.u.my) för husgrund och ledningar i den norra delen av Höganäs, söder om väg 112 samt väster och öster om väg 111 i höjd med Långaröd (Figur 22). I motsvarande område samt i hamnen kan framtida grundvattenyta år 2200 förväntas ligga mycket yt nära (>0,5 m.u.my). För stora delar av Höganäs ligger medelvattenytan över dräneringsdjupet år 2200 och det är rimligt att anta att

skador på fastigheter i form av fuktskador och långvarig översvämning kommer att uppstå om inte åtgärder (pumpning) för att hålla nere grundvattennivåerna vidtas.

5.4.1 Prognoser år 2100

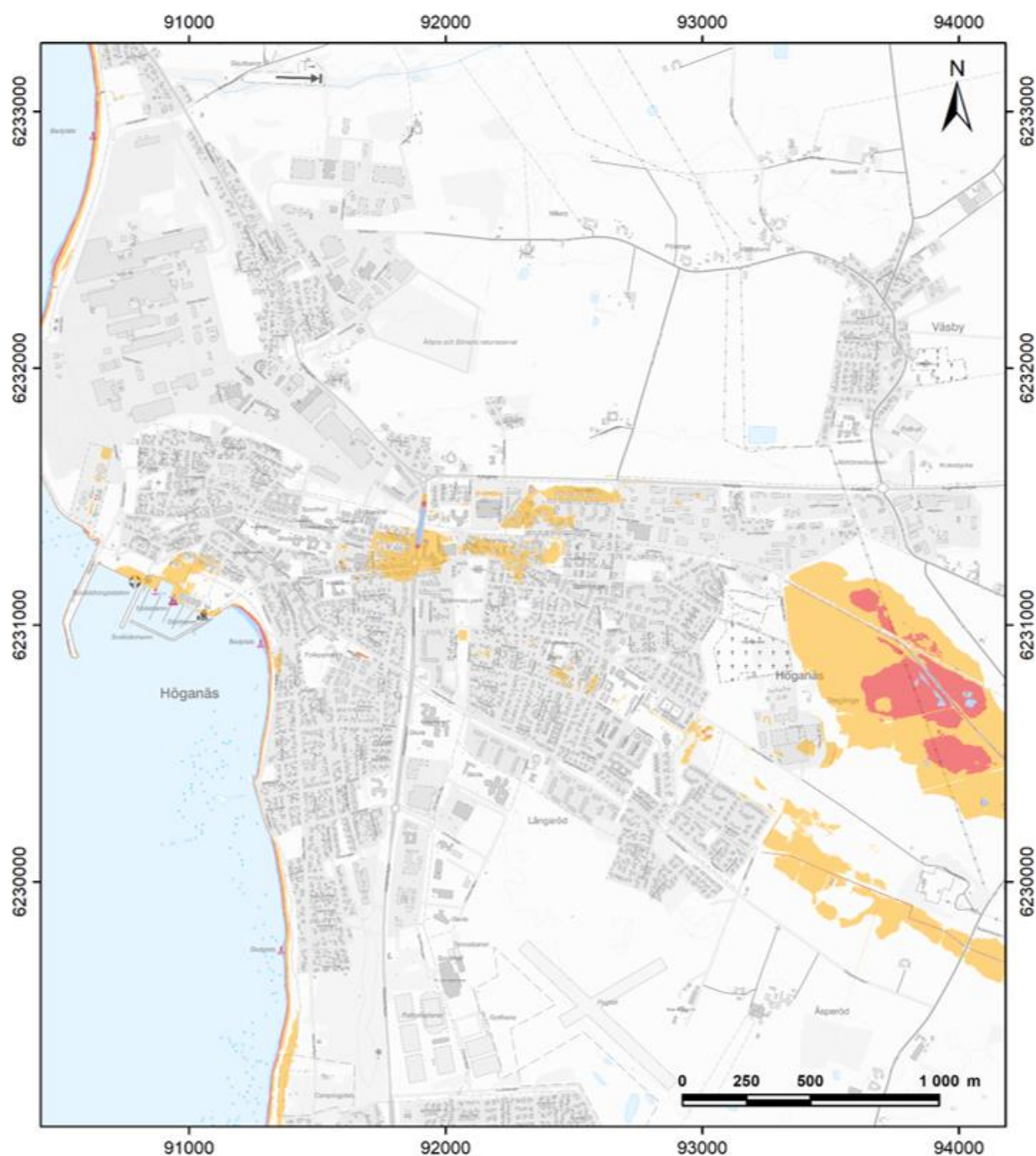

Framtida medelvattenyta i relation till markytan - RCP 2.6 2100

- Över markytan
- 0 – 0,5 m under markytan
- 0,5 – 1,5 m under markytan

Figur 21 Framtida medelvattenyta i relation till markytan för scenario RCP2.6 år 2100.

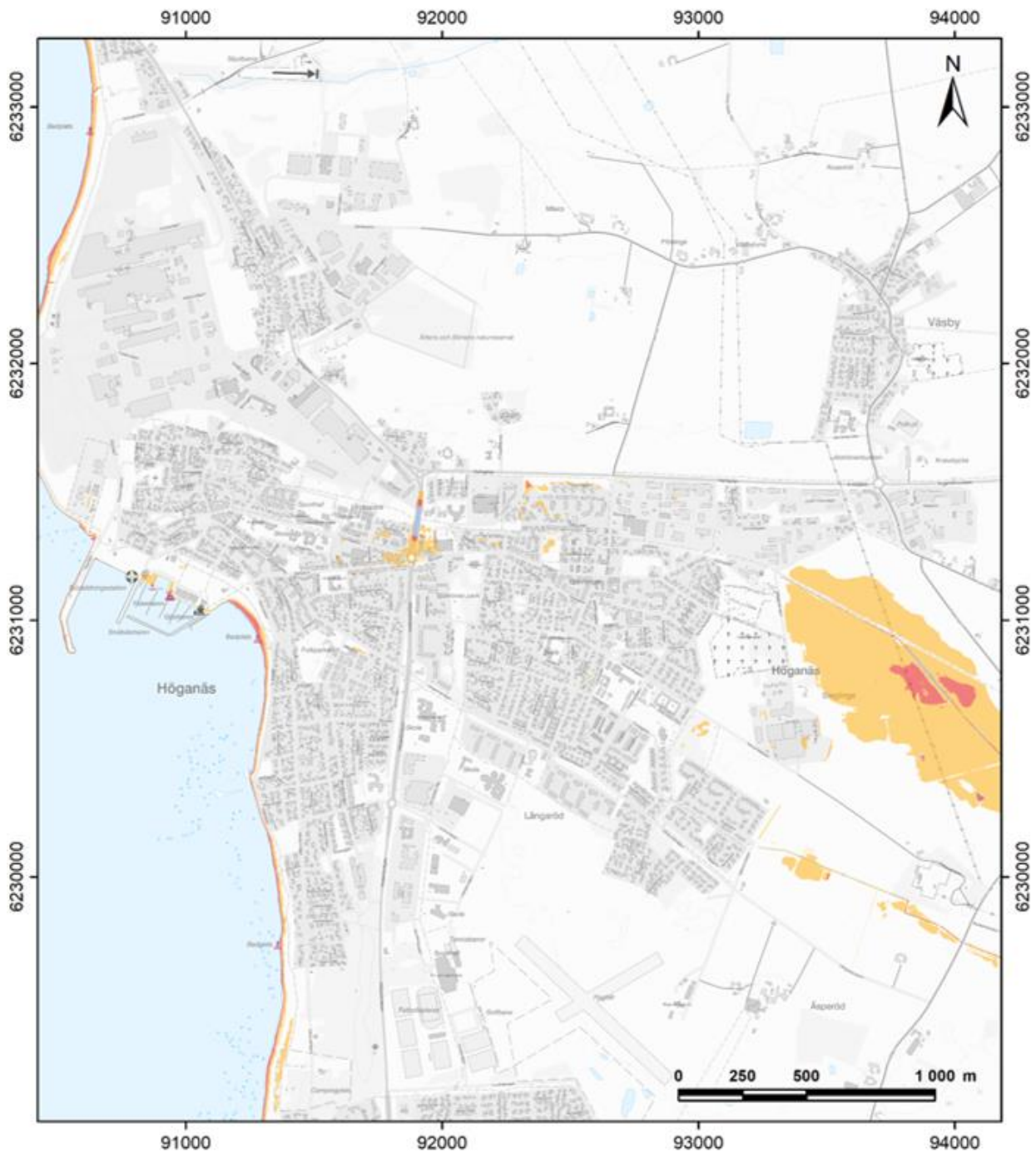

Framtida medelvattenyta i relation till markytan - RCP 8.5 2100

- Över markytan
- 0 – 0,5 m under markytan
- 0,5 – 1,5 m under markytan

Figur 22 Framtida medelvattenyta i relation till markytan för scenario RCP8.5 år 2100.

5.4.2 Prognoser år 2200

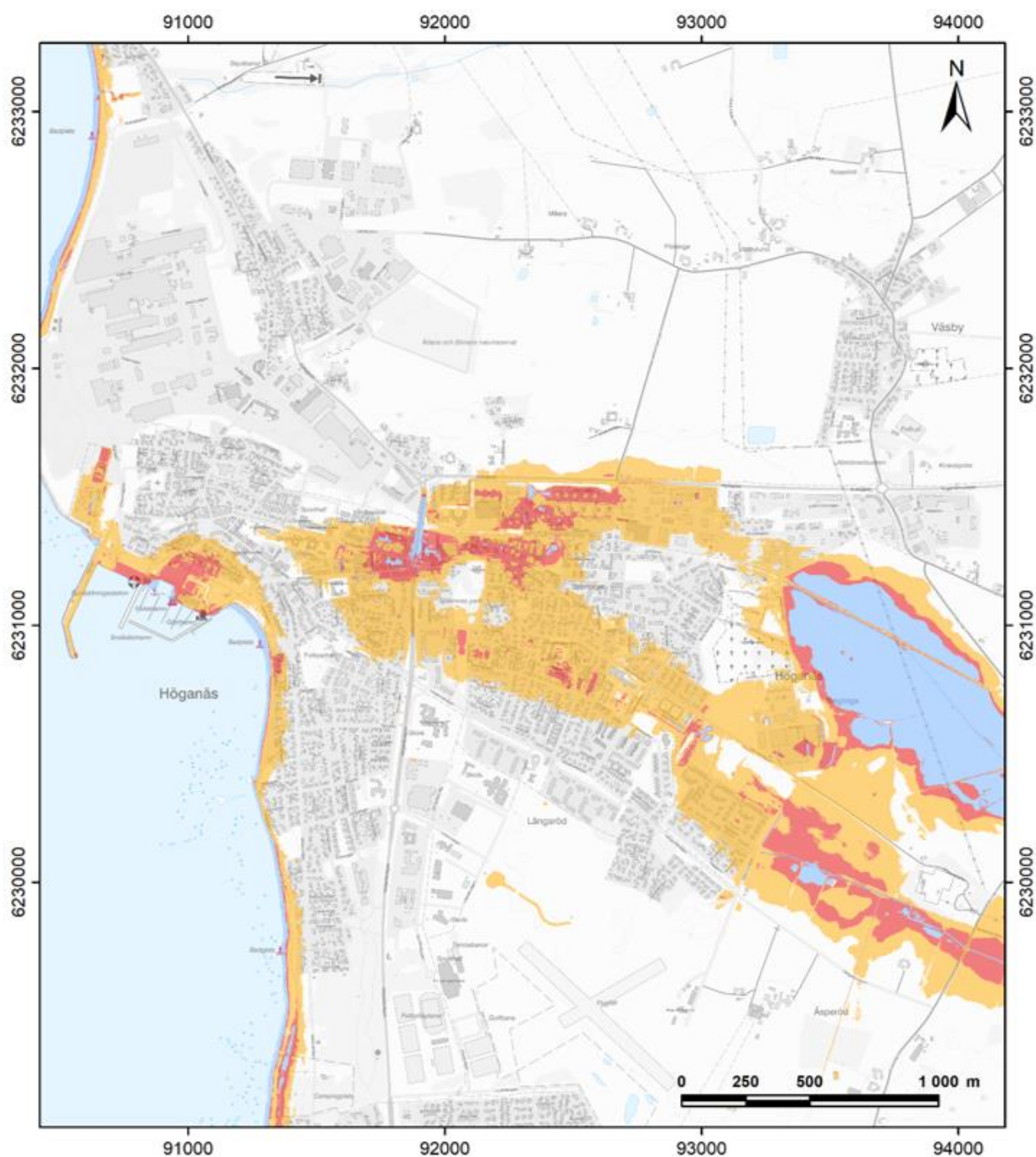

Framtida medelvattenyta i relation till markytan - RCP 2.6 2200

- Över markytan
- 0 – 0,5 m under markytan
- 0,5 – 1,5 m under markytan

Figur 23 Framtida medelvattenyta i relation till markytan för scenario RCP2.6 år 2200.

Framtida medelvattenyta i relation till markytan - RCP 8.5 2200

- Över markytan
- 0 – 0,5 m under markytan
- 0,5 – 1,5 m under markytan

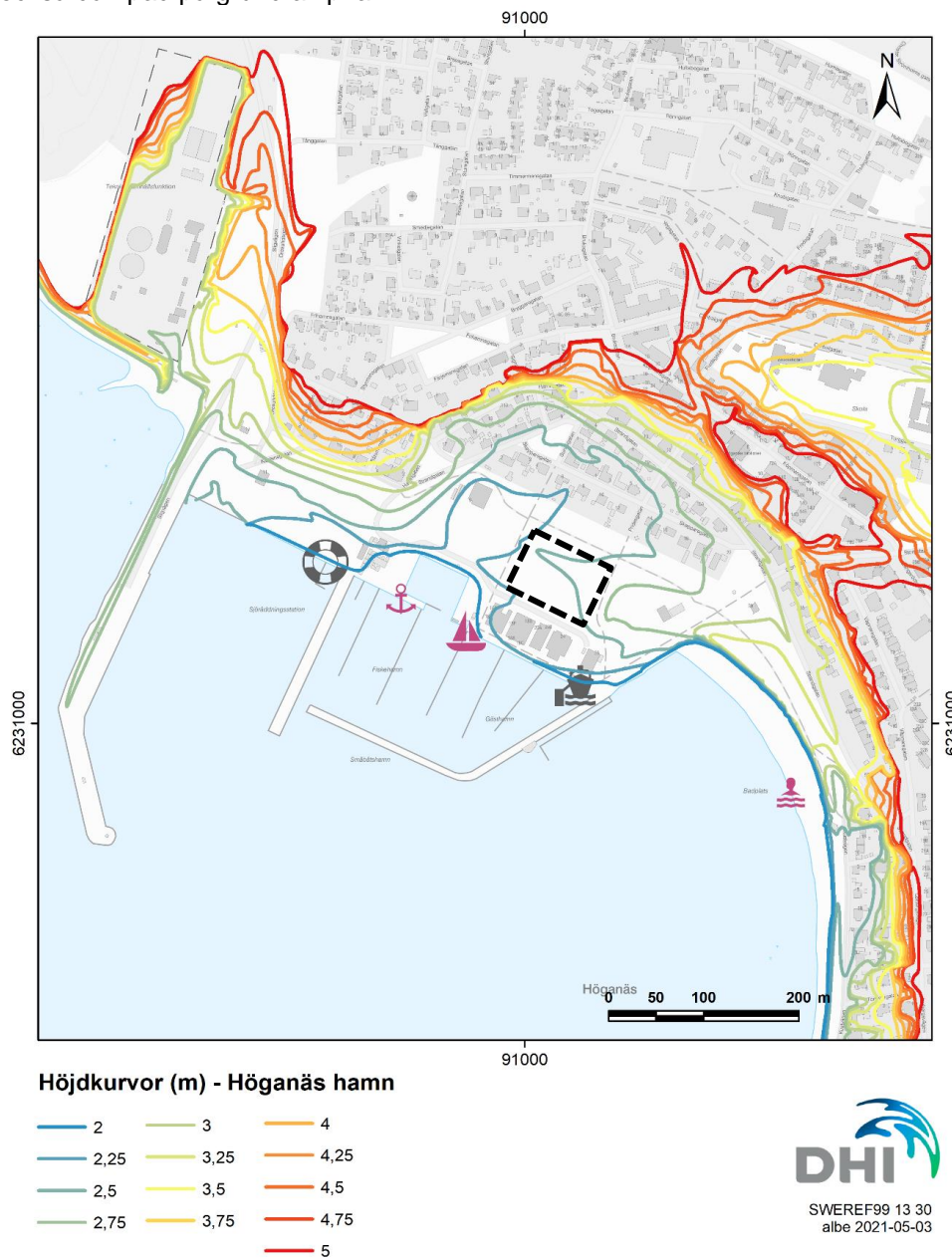
Figur 24 Framtida medelvattenyta i relation till markytan för scenario RCP8.5 år 2200.

5.5 Hamnplan

I Figur 25 visas höjdkurvor i och invid hamnplanen i Höganäs upp till 5 m höjd (RH2000) tillsammans med en markering av den planerade hotellbyggnaden. Marken vid den planerade byggnaden ligger idag på ca 2,25 m. Området riskerar därmed att redan idag översvämmas vid en 100-års händelse, om även vågeffekter räknas in. Sannolikheten för översvämning ökar med tiden då medelvattennivån stiger.

Förutsättningarna för ett lokalt kustskydd är dock relativt goda då det snabbt blir högre i terrängen både inåt land respektive på var sida om hamnen. Ett sådant kustskydd skulle även skydda den lågt belägna bebyggelsen strax innanför hamnen (inom de gröna höjdkurvorna). Möjligen skulle byggnaden i sig kunna vara en del av kustskyddet.

Hamnplanen är inte erosionsutsatt då den har en hårdgjord kustlinje. Våguppspolning är här också dämpad på grund av pirlar.

Figur 25 Höjdkurvor på och intill hamnplan i Höganäs. Den ungefärliga platsen för den planerade hotellbyggnaden har på ett markerats med en svart streckad rektangel.

5.6 Höganäs – sammanfattning

År 2100 är det bara en del av strandplanet vid badplatsen i centrum som ligger under medelvattenytan och har kontakt med havet vid RCP8.5 (se resultaten för grundvatten). Även viadukten på Höganäsvägen strax söder om rondellen vid Möllegatan ligger under medelhavsnivån då, men där kan grundvattenytan ligga lägre till följd av dränering och avdunstning. 100 år senare visar prognoserna för RCP8.5 att ungefär samma områden ligger under medelvattenytan, men en större del av stranden samt även några mindre områden en bra bit in från kustlinjen.

Det är därför sannolikt att den stigande medelvattenytan i sig inte skapar någon permanent översvämningsproblematik inom de närmaste 200 åren, även vid det värsta scenariot.

Däremot, kan den stigande medelvattenytan göra att större områden får problem med höga grundvattennivåer. Detta då grundvattnet förväntas ligga högre än dräneringsdjupet i ungefär halva tätorten där den ligger idag, för RCP8.5 år 2200. År 2100 är det endast mindre områden som har höga grundvattennivåer varav i princip samtliga inte har någon direkt kontakt med havet för RCP8.5. För RCP2.6 förväntas inga grundvattenproblem till följd av höga medelhavsnivåer, vare sig år 2100 eller år 2200, i nuvarande Höganäs tätort. Notera att hus med källare inte är medräknade, och dessa kan få problem vid lägre grundvatten.

Ett högvatten med 100-års återkomsttid idag, förväntas inte ge några betydande översvämningsproblem i Höganäs tätort. Ingen bebyggelse bedöms påverkas om man bortser från vågeffekter. Våguppstuvningen kan dels höja vattenytan med upp till 0,5 m vid kustlinjen och våguppstuvningen ger ytterligare ett momentant bidrag till hur långt vattnet når in över land. Om man lägger till vågeffekterna till dagens 100-årsnivå så är det bara något större områden som riskerar att påverkas – några kvarter precis innanför hamnen och några fastigheter i norra änden av Kustvägen.

När det gäller stormöversvämningsproblem ger inte scenariot RCP2.6 några större översvämningsytor i framtidsscenarierna, även år 2200 är de översvämmade områdena begränsade till samma områden som nämns ovan kunna påverkas av en 100-års storm idag om man även tar hänsyn till vågeffekter.

År 2100 ger även 100-årsstormen vid RCP8.5 marginella översvämningsytor närmast havet enligt ovan. När det gäller år 2200 ser det betydligt allvarigare ut vid motsvarande scenario. Dock uppstår då de största översvämningsområdena i öster till följd av kopplingen till Jonstorp och Görslövsåns lågt liggande omnejder. Några ytterligare kvarter närmast havet riskerar också att översvämmas från väster i en sådan storm.

Notera då också att det finns en tidsaspekt och tröghet för översvämningsytan från öster. Det krävs en långvarig storm för att nivån ska bli lika hög i Höganäs tätort som den är vid Jonstorp.

En viktig höjdrygg är den som går längs Köpmansgatan. Där är lägsta punkten ca 4,6 m. Skulle havsnivån vid en storm nå så långt skulle även de östra delarna bli översvämmade från väster och därmed skulle det inte krävas en lika långvarig storm för att stora delar av Höganäs tätort skulle bli översvämmade. Med de prognoser vi har att förlita oss på i dagsläget skulle det dock vara en relativt stor marginal upp till den nivån, även för RCP8.5 år 2200. Det kan dock inte helt uteslutas att detta skulle kunna hända inom de närmaste 200 åren, med tanke på de osäkra prognoserna för stigande hav och framtida världspolitik, även om det är mycket osannolikt.

Hamnens pirar skyddar väl för de kraftfullaste vågorna och det finns inte någon risk för översvämningsproblem på grund av vågöverspolning då det inte finns några trösklar som kan spolas över.

När det gäller erosion, är det som beskrivits tidigare i rapporten, mycket svårt att kvantifiera hur stor påverkan stigande hav har på strandlinjens tillbakadragande. Detta är dock en risk som

måste räknas in i framtida kustskydd, så att områden som är översvämningssdrabbade även skyddas mot erosion.

Den planerade hotellbyggnaden på hamnplan ligger i nivåer som skulle kunna drabbas av en 100-års storm redan idag. Ett översvämningsskydd eller en byggnad som planeras så att den klarar en översvämning är därför lämpligt. Ett översvämningsskydd hade kunnat binda ihop höjdkurvorna på båda sidor om hamnen och därmed skydda den lågt belägna befintliga bebyggelsen innanför hamnen.

6 Diskussion och slutsatser

Det är viktigt att vara medveten om de osäkerheter som finns när det gäller klimatrelaterade prognoser. Men lika viktigt är det att vara medveten om de parametrar som inte är osäkra – topografin är uppmätt och säker och lågt liggande områden är alltid utsatta för översvämningsrisker medan högre områden ligger bättre till. Således har Höganäs bara ett mycket litet område som riskerar att översvämmas direkt från havet.

Vi bedömer utifrån beräkningarna i denna utredning och tillgängliga prognoser att de största översvämningsriskerna på längre sikt är i Höganäs tätort östra delar då vattnet kommer in från öster.

Skydd mot översvämnning för havet i Höganäs tätort kan exempelvis uppföras vid hamnen och ansluta till lämpliga höjdkurvor väster och öster om hamnen. Kan man via någon redan idag upphöjd vägbank stoppa översvämningsrisken från öster vore detta också lämpligt.

Återkomsttid för händelser är viktiga i riskbedömningar. En händelse som inträffar allt för ofta, även om den är relativt ringa, kan vara ett större problem än en händelse som inträffar mer sällan men är av större magnitud. När det gäller magnitud är också djupet på översvämnningen viktig att ta hänsyn till. Någon decimeter tillfällig översvämnning påverkar kanske grund och källare i byggnader, medan en halvmeter gör det omöjligt att ta sig fram med utryckningsfordon etc.

Varaktighet av riskerna är också viktiga att ta hänsyn till. Ett tillfälligt högvatten vara under några timmar och upp till något dygn, medan stigande medelhavsnivåer är permanenta och likaså om marken eroderar bort.

En högre medelhavsnivå kan också orsaka saltvatteninträngning till kustnära brunnar.

När det gäller erosion är osäkerheterna i prognoserna mycket stora, där kan man bara vara medveten om problematiken och se till att de kuster där man vill förhindra att strandlinjen förflyttar sig inåt land är skyddade. Detta gäller såklart bara om det finns ett erosionsproblem på sträckan.

Det är också viktigt att poängtera att även om det är många osäkerheter i hur stora konsekvenser det blir av klimatförändringarna så är processen långsam. Är man medveten och har genomförbara planer kan man se till att skydden anläggs i god tid och inte görs onödigt höga i förtid.

Som nämnts i resultaten bedöms inte våguppspolning vara något större problem så som kustlinjen ser ut idag i Höganäs. Om det däremot byggs vallar eller murar som skydd för översvämnning ska man vara medveten om att överspolning kan ske och hamna bakom skyddet om dessa inte dimensioneras och utformas på ett genomtänkt sätt. Översvämningskydd mot havet måste alltid också integreras med ett helhetstänk kring vattnet i staden så att man inte förvärrar problem vid exempelvis skyfall.

Det blir markant stora skillnader mellan RCP2.6 och RCP8.5, det är därför av mycket stor vikt att följa den närmaste tidens politiska beslut och teknikutveckling som kommer vara avgörande för världens kustsamhällen flera hundra år framåt i tiden.

7 Rekommendationer till vidare utredningar

För att det ska vara lämpligt att bygga en ny byggnad på hamnplan i Höganäs bör ett genomtänkt översvämningsskydd också planeras. Detta kan med fördel anläggas så att det även skyddar den bakomliggande bebyggelsen som ligger lågt genom att förbinda det med högre höjder öster och väster om hamnen.

Kommunen behöver själva besluta om vilken tidshorisont och vilken återkomsttid som bör tas i beaktande samt eventuella säkerhetsmarginaler. Dessa beror på hur stora konsekvenser som olika scenarier kan ge.

Det rekommenderas att kommunen utreder hur en översvämning från öster kan stoppas från att nå Höganäs östra delar.

För att beräkna erforderlig höjd på översvämningsskydd rekommenderas att en lokal vågmodell och detaljerad våguppspolningsmodell tas fram.

Vidare rekommenderas att observera kustlinjens förändring på längre sikt för att i god tid kunna agera på eventuell problematisk erosion.

8 Referenser

Boverket (2018) *Tillsynsvägledning avseende översvämningsrisker*, Rapport 2018:8

Boverket (2019) *Tillsynsvägledning avseende risken för skred och erosion*, Rapport 2019:9

DHI (2013) *Översiktlig klimatanalys för Höganäs kommun*

DHI (2019) *Wave and Water Level Hindcast of Danish Waters: Spectral wave and hydrodynamic modelling. Set-up, calibration and validation.*

DHI (2021) *Klimatutredningar Jonstorp - Kompletteringar och uppdateringar 2021. Havsnivåer, erosion och grundvatten.*

Höganäs kommun (2012) *Klimat-PM*

IPCC (2013) *Climate Change 2013: The Physical Science Basis* (www.ipcc.ch/report/ar5/wg1/)

IPCC (2019) *Sea Level Rise and Implications for Low-Lying Islands, Coasts and Communities*. In: *IPCC Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate* (www.ipcc.ch/srocc)

SMHI (1999) *Hösten 1999 - Århundradets storm?*
(www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/hosten-1999-arhundradets-storm-1.5762)

SMHI (2017a) *Lokala effekter på extrema havsvattenstånd*, OCEANOGRAFI Nr 125, 2017.

SMHI (2017b) *Karttjänst för framtida medelvattenstånd längs Sveriges kust*, KLIMATOLOGI

Sweco (2017) *Förslag till kustförvaltningsplan för Höganäs kommun*

Sweco (2019) *Skälderviken vågmodell – Våguppspolning i Ängelholm*

U.S. Army Corps of Engineers (2011) *Coastal Engineering Manual - Part II*